

İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
16 KASIM 2023 AYLIK TOPLANTISI

I. OTURUM

OTURUM BAŞKANI : Vahap ADIYAMAN
Yönetim Kurulu Başkanı

AYIN KONUĞU : Dr. Hasan ÖZÇELİK
Kamu Gözetimi Kurumu Başkanı

II. OTURUM

OTURUM BAŞKANI : Bayram TURANÇİFTÇİ
Yönetim Kurulu Sekreteri

KONUŞMACILAR : Mustafa SEZEN
Kamu Gözetimi Kurumu Başkan Yardımcısı

YMM Dr. İsmail Ercan ÜNAL
İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası
Eğitim Komisyonu Üyesi

YMM Emsal ÖZCAN
İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası
Disiplin Kurulu Başkanı

Av. Dr. Abdullah YAVAŞ
SPK Eski Daire Başkanı

KONU :“Bağımsız Denetimde Son Düzenlemeler, Beklentiler,
Karşılaşılan Sorunlar ve Öneriler”

TARİH : 16 Kasım 2023 14.00 - 18.00

I. OTURUM

BAŞKAN VAHAP ADIYAMAN

Sayın Başkan, çok değerli üstatlarım, çok değerli meslektaşlarım hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum, hoşgeldiniz. Bu sezonun aylık toplantısında biraradayız. Biz tabii ki Oda olarak dünden bugüne kurumsal ilişkilere çok önem veren bir kuruluştuz. Sağ olsun Kamu Gözetim Kurumu da başladığından itibaren, özellikle de son dönemde ben her tarafta şunu söylüyorum “sayın Başkan’ı öncekilerden daha çok seviyoruz” diyorum. Her zaman biz Ankara’ya gidip kendilerini ziyaret ettiğimizde kapılara kadar bizi uğurlarlar. Biz davet ettiğimizde hiçbir zaman şu yada bu şekilde “acaba” demeden hemen yanımızda olurlar. Bu açıdan çalışmalarımızın her aşamamızda yanımızda görmemizden dolayı kendilerini ve ekibini kutluyorum, çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca bugün Oturumda da bir arada olacağımız Mustafa SEZEN Başkan Yardımcımız çok nazik kibar bir insan. BOBİ FRS’yle ilgili İstanbul Üniversitesi’nde bir çalışma yaptıklarında telefon etti bana, Oda olarak bizi oraya davet etmek istemişti. Ben sağolsun kendilerine “teşekkür ederiz katılırsınız” dedim, “hayır, ben bizzat uğrayarak davet edeceğim” dedi. O nezaketini de burada söylemeden geçemeyeceğim. Tekrar kendisine de çok teşekkür ediyorum.

Bugün tabii ki konuğumuz Dr. Hasan ÖZÇELİK Kamu Gözetim Kurumu Başkanı Ayın Konuğu. Kamu Gözetim Kurumu olunca, konumuz da “bağımsız denetim” olacak elbette. Bağımsız denetimde son düzenlemelerle ilgili bize bilgiler verecekler. Tabii Kurum’un bizlerden beklentileri var. Bununla ilgili konuşacağız.

Yine bizim, alanda karşılaştığımız birçok sorun var. Bu sorunları ileteceğiz. Bizim de tabii Kurum’a önerilerimiz olacaktır. Zannedersenem konuşmacılarımız, panelistlerimiz bunu aktaracaklardır. Kurum da mutlaka burada yapmış olduğumuz değerlendirmeleri dikkate alıp ve gereğini yapacaktır diye düşünüyorum.

Bu çerçevede çok faydalı olduğunu düşünerek ben lafı daha fazla uzatmadan sözü hemen sayın Başkan’a bırakmak istiyorum. Buyurun sayın Başkan söz sizin.

DR. HASAN ÖZÇELİK

Teşekkür ederim sayın Başkan. Hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum. İstanbul YMM Odası’nın kıymetli Başkan ve Üyeleri, Yöneticileri bu organizasyonun öncelikle hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Konu “Bağımsız Denetimde Son Düzenlemeler ve Beklentiler, Karşılaşılan Sorunlar ve Öneriler”. Açıkçası geçen hafta ilk defa, daha doğrusu 02 Kasım itibariyle 12’nci yılımızı kutlamış olduk kendi içimizde. 12 yıllık bir süre insan hayatında belki bir

anlamı var, ama kurumlar için çok uzun bir süre değil, genç bir Kurum sayılırız. Ancak kurulduğumuz güne göre epey bir mesafe katetmiş bulunuyoruz. Kurucu Başkan ve diğer Başkanlar olmak üzere bütün hepsinin katkılarına teşekkür ediyorum.

Burada ben genel olarak yaptığımız, önemsedığımız, öncelediğimiz konularla alakalı genel bir girizgah yaptıktan sonra, detay konusunda Mustafa bey, Başkan Yardımcımız sizlere daha detaylı bir bildirim yapmış olacak. Ben konuşmamı kısmen okuyarak, müsaadenizle kısmen de doğaçlama şeklinde devam etmek istiyorum. Ve hem ülkemizde, hem de dünyada önemsenen konuyla başlamak istiyorum. O da “sürdürülebilirlik” konusu.

Değerli katılımcılar konuşmama Mevlana’nın bir sözüyle başlamak istiyorum. Hazreti Mevlana “bu dünya yaptıklarımızın yankılanıp bize döneceği bir dağa benzer” sözünün bugün insanlık olarak karşı karşıya kaldığımız başta açlık, yoksulluk, çevre ve iklim krizleri olmak üzeri birçok sorunun kaynağına ışık tutuyor. İnsanlık olarak bugün aslında hep birlikte ektiğimizi biçiyoruz. Bu farkındalıkla sürdürülebilir bir dünyanın önemini artık daha iyi kavriyoruz ve kavramak durumundayız.

Değerli katılımcılar, kıymetli hazirun, çok kıymetli meslektaşlarım. Bilindiği üzere, ilk defa 1972 yılında Roma Kulübünün “Büyümenin Sınırları” isimli Raporu yayınlamasıyla başlayan süreç, 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin kabul edilmesiyle hız kazandı. 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından temel olarak gezegensel sınırları koruyarak, insanoğlunun geleceğini teminat altına almak ve 2030 yılına kadar tüm insanların barış ve refah içerisinde yaşamasını sağlamak amacıyla evrensel bir eylem çağrısı olarak 17 adet sürdürülebilirlik kalkınma hedefi kabul edildi. Bu hedeflerin yerine getirilebilmesinde yüksek kaliteli finansal raporlamanın ve muhasebecilerin önemini, başta “Ulusal Muhasebeciler Federasyonu” olmak üzere, pek çok uluslararası destek örgütü tarafından kabul edilmiştir. Nitekim Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu tarafından bu 17 hedeften, 8’i muhasebe mesleğinin kilit hedefleri arasında belirlenmiştir.

Saygıdeğer meslektaşlarım, değerli katılımcılar, hepimizin bildiği üzere geride bıraktığımız üç yıl “sürdürülebilirlikle ilgili konularda” dünya genelinde ve ülkemizde önemli adımlar atıldığı bir dönem oldu. Bu dönemde küresel sürdürülebilirliğin sağlanmasına hizmet etmeyi amaçlayan, hızlı bir mevduat değişikliği ve dönüşüklüğünü yaşadık. Bu dönüşümden en çok etkilenen ve etkilenecek olan kesim ise, şüphesiz faaliyetleri ile çevreyi ve toplumu en fazla etkileyen taraf olan işletmelerdir. Bu son gelişmelerden faaliyet alanımızla ilgili olarak, onlarla ilgili kısaca değinerek konuşmama devam etmek istiyorum.

2021 yılı Kasım ayında Birleşmiş Milletler Taraflar Konferansı'nda, Uluslararası Finansal Raporlama Vakfı tarafından "Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu" kurulduğu ilan edilmiştir.

2022 yılı Kasım ayında ise Avrupa Birliği Konseyi'nde "Avrupa Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama" direktifi kabul edilmiştir. Direktif uyarınca, belirli kriterleri karşılayan işletmelerin "Kademeli Şirketler Sürdürülebilirlik Raporlaması" yapması ve raporda yer alan bilgilerin güvence denetimi yapılması zorunlu tutulmuştur.

Avrupa Birliği tarafından 16 Mayıs 2023 tarihinde "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması" ile buna ilişkin "Avrupa Tüzüğü" yayınlanmıştır. Uluslararası Sürdürülebilirlik Raporlaması Standardı Kurulu, geçtiğimiz Haziran ayında sürdürülebilirlik standart alanında, iki adet sürdürülebilirlik standardı yayınlamıştır.

Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu geçtiğimiz Ağustos ayında "5000 No.lu Uluslararası Sürdürülebilirlik Güvence Standardı Taslağı"nı yayınlamıştır.

Söz konusu gelişmeler işletmelerin doğaya, topluma ve sahip olduğu beşeri kaynaklara daha düzenli hale gelmelerini sağlayacak pek çok fırsatla beraber getirecektir. İşletmeleri bu yeni dönemde çevreye, doğaya ve topluma daha duyarlı yeni stratejilerle, yeni iş modelleri geliştirilerek sürekli iyileştirme yapılması gereken bir dönüşüm süreci beklemektedir. Bu dönüşüme hızlı bir şekilde adapte olan işletmeler ise, faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürmeleri yanı sıra, düşük maliyetli ve kolay finansman, yeni yatırım fırsatları, rekabet alanları sağlama gibi farklı avantajlar elde edeceğine şüphe yoktur.

Değerli katılımcılar, şimdi bir de bir veriyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Çevre, sosyal, iletişim, ya da bir diğer adıyla ESG piyasasının 2025 yılında 50 trilyon dolara ulaşarak küresel varlıkların üçte birini oluşturması bekleniyor. Tek başına dolayısıyla sürdürülebilirlik bilgilerinin raporlanmasının her geçen gün daha da bir önem kazanacağını bize gösteriyor. Bununla birlikte işletmelerin sera gazı sınırlarının sınırlandırılmasına, atık yönetimine, su kullanımına ya da temiz enerji teşvikine ilişkin hem küresel, hem de yerel düzeyde sınırlayıcı ya da teşvik edici bir dizi önlemini aldığını görüyoruz.

Diğer taraftan yapılan düzenlemelerle birlikte, yatırımcıların da artık şirketlerden iklim, çalışma, insan hakları politikaları ve kurumsal yönetim yapıları dahil finansal olmayan pek çok konuda, yüksek kalite, şeffaf, güvenilir ve karşılaştırılabilir raporlar talep ettiğini görüyoruz. Tam da bu noktada sürdürülebilir bilgilerinin güvenilir, tarafsız ve kapsamlı bir şekilde raporlanması, önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkıyor.

Yaşanan süreçte sürdürülebilirlik alanında yapılan düzenlemelere uyum sağlamak ve değişen yatırımcı trendlerini karşılamak için şirketlerin finansal olarak desteklenmesi hayati önem taşıyor. Bu alanda bilindiği üzere Borsa İstanbul uzun süredir kullanılmakta olan sürdürülebilirlik endeksinin yanısıra sürdürülebilirlik konusunda oluşan yeni endeksler, sürdürülebilirlik alanında yaptıkları özellikle eğitim çalışmaları, bu konuya verilen önemin ve gösterilen çabanın somut göstergeleridir.

Kamu Gözetimi olarak bize düşen en önemli görevlerden biriye, sürdürülebilir finansal desteklenen işletmelerin, sürdürülebilir bilgilerinin şeffaf, doğru ve karşılaştırılabilir şekilde açıklanmasını sağlamaktır. Bu kapsamda, sürdürülebilirlik alanında gerekli düzenlemeleri ve yetkilerimizi yapmamıza imkan tanıyan kanun değişikliğini geçtiğimiz yıl Haziran ayında yaptık. Önümüzdeki günlerde sürdürülebilirlik alanında dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu tarafından 26 Haziran'da yayınlanan, sürdürülebilirlik standartları tam uyumlu “Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları”nı yayınlayacağız.

Diğer taraftan, sürdürülebilirlik raporlanması yapacak şirketlerin belirlenmesini teminen, yaptığımız kapsam belirleme çalışmalarının da son aşamasına geldiğimizi ve kapsam düzenlemesini bu yılın sonuna kadar yayınlayacağımızı burada duyurmak istiyorum. Bununla birlikte ilgili güvence denetim standartlarını da yayınlarak, bu alanda denetim yapacak kişileri yetkilendirmeye başlayacağız.

Ayrıca sürdürülebilirlik konusunda, ayrı bir web sitesi kurduk. Burada konuyla alakalı detay bilgiler, raporlar ve uluslararası kaynaklara ulaşmak da mümkündür.

Çok değerli meslektaşlarım, sürdürülebilirliğe ilişkin her bir risk ve fırsatın nakit akışlarına, sermaye maliyetine, finansal durum ve performansa etkisi kaçınılmazdır. Bu sebeple sürdürülebilirlik raporlarını yeni ve ayrı bir raporlamadan ziyade, mevcut raporlarla bir bütünün parçası olarak görmek ve iki rapor arasındaki bağlantıyı sağlamak, işletmenin yarattığı gerçek değerini görebilmek için elzemdir. Bu anlamda finansal raporlama ve sürdürülebilirlik raporlarının birlikte değerlendirileceği, raporlamanın yeni bir boyut kazanacağı bir dönemin başındayız. Her iki raporlamanın da şeffaflığının, karşılaştırılabilirliğinin ve güvenilirliği sağlayarak, piyasalarda güven ortamını oluşturulmasına katkı sağlamak misyonuyla çalışıyoruz.

Öte yandan, sürdürülebilirlik raporlarının Avrupa Birliği tarafından yürürlüğe konulan “Sınırdan Karbon Düzenleme Mekanizması”nın yanı sıra “Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi”ne paralel olarak ülkemizde de kurulması için çalışmalara başlanan Avrupa Emisyon Ticaret Sistemi’ne geçiş sürecini kolaylaştıracak işletmelerimizin uyum ve piyasa riskini minimize etmeye katkıda bulunacaktır.

Diğer taraftan, sürdürülebilirlik raporlama yapacak işletmelerin kapsam belirleme çalışmalarında da son aşamaya gelmiş bulunuyoruz. Bu konu çok detaylı ve uzun bir konu, ben detaylara girmeyeceğim. Ama sorular geldiğinde gerekirse cevaplandırma konusunda burada olacağım.

Değerli katılımcılar, bilindiği üzere 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede geçen yıl yapmış olduğumuz değişiklikle, yaptırımların dozajını seyrelttik. Bunun piyasaya yansımaları da görmüş olacağız.

Diğer taraftan, Bağımsız Denetim Yönetmeliği'ndeki değişikliğiyle ekip rotasyonu ile şirket rotasyonunu da eşitledik. Her ikisini de şimdi hem ekip için yedi yıl, hem de şirket için yedi yıl yapmış olduk. Kısa kısa bunları geçeceğim, daha sonra gerekirse soru ve cevap şeklinde konuşmuş, paylaşmış oluruz.

Bu düzenlemeler çerçevesinde geçen hafta yaptığımız son kurul toplantısında da, 16 inceleme dosyasında herhangi bir idari yaptırım uygulamadık, yani gerek kalmadı, iyileşmelerini de görmeye başladık.

İncelemeye başlama ve izleyen incelemelerdeki, inceleme başlangıcını netleştirdik. Daha önce burada bir karışıklık vardı. Artık şirket, ilk incelemeye başlama tarihi, şirket kuruluş tarihi değil, ilk sözleşmeyi aldığı tarihi netleştirmiş olduk. Ayrıca izleyen incelemelerde de kurul tarihinin alındığı yılı izleyen yıldan itibaren, KAYİK'lerde üç yıl, diğerlerinde altı yılı başlangıç olarak almış olduk.

Denetimin kalitesinin doğal sonucu denetime tabi işletmelerden başladığını varsayarsak, bu konuda şirketlere dokunma konusunda yetki almış olduk. Ve bununla alakalı olarak da nitekim Risk Analiz Daire Başkanlığımız aksiyon almaya başladı.

Yine geçen sene denetime tabi şirketlere, denetim yaptırımları konusunda yazışma yaptık. Yani "bundan sonra size tekrar bildirim yapmayacağız, siz kendi konularınızı takip edin ve bundan sonra sözleşmeleri imzalattın" diye, ama alışkanlıklar değişmiyor kolay kolay, baktığımızda yani çok sınırlı sayıda, sınır % 20 – 25 civarında bir şirketimiz sözleşme imzalamış. Geri kalanlarında henüz bir sözleşme yoktu. Bizde bunun üzerine kendilerine 9 bin tane ayrı firmamıza uyarıda bulunduk ve sözleşme yapılmasını istemiş olduk.

Evet, yine geçen yıl yapmış olduğumuz mevzuat değişiklikleri çerçevesinde iki yeni daire kurmuş olduk. Bunlardan bir tanesi "Standartlar Dairesi Başkanlığı", ki az önce anlattım, detaylı oldu biraz belki, umarım sıkıcı olmamıştır. Bu konu her geçen gün yaklaşan bir kartopu gibi, herhangi bir tedbiri almaz isek, burada biz orada kalabiliriz. Bizim şu an ihracatımızın yaklaşık % 40 – 50'ye yakını Avrupa Birliğine yapıyoruz. Avrupa Birliği 2023 itibariyle borsaya açık şirketlerde ve belirli büyüklükteki şirketlerde sürdürülebilirlik raporu almasını zorunlu kıldı. 2026 itibariyle de sınırda

karbon düzenlemesiyle birlikte ve emisyon ticareti sistemi çerçevesinde kendisine ithalat yada ihracat yapan firmalara, ülkelere bu konuda vergi uygulayacak. O yüzden bu geçiş sürecini çok iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Yani 2024 geldi, iki yılımız var. Firmalarımızı bu konuda hazırlamamız gerekiyor. Geçen hafta Brezilya sürdürülebilirlik raporu standartlarını yayınladı. Yine rakiplerimiz olabilecek, hatta “büyük rakip” diyebilirim. Hindistan ve Çin bu konuda hazır olduğunu söylüyor. Dolayısıyla ülke olarak bizlerin de biran önce şirketlere, bizim kamu kısmındaki olan kurumlara SPK’ya düşen görevler var. Bunları gereğince yerine getirmekte fayda var. Evet, yani Sürdürülebilirlik Dairesi. Bu anda da mesleğimiz için bu konuya hassaten bir daire oluşturduk. Bu daire şuan çalışmalarını uluslararası gelişmeleri takip ederek devam ettiriyor.

Diğer bir dairemiz de “Risk Analizi ve Veri Dairesi”. Burada da işletmelerin finansal analizlerini yaparak, sektördeki durumlarını belirlemesi açısından kendilerine “FİNAP” aracılığıyla bir takım destekler vermek gibi amaçları var.

Diğer taraftan yine malumunuz olduğu üzere “KÜMİ FRS ve Kalite Standartlarını” yayınladık. Bununla ilgili eğitimlerini farklı illerde yaptık, yapmaya devam ediyoruz.

Bağımsız Denetim Standartları, yılda iki defa yapıyoruz malumunuz olduğu üzere. Bu Aralık ayı sonunda ya da yeni yılın başında e-sınav yöntemiyle de Bağımsız Denetçi sınavı yapmayı planlıyoruz, şu an alt yapısı son aşamaya gelmiş durumda. Yani son zamanda gelişen teknolojiyle birlikte Kurumumuzda Gözetim Dairesini yaptığı kontrollerin yaklaşık 45 tanesinin, yaklaşık 30 tanesini de otomatik olarak yapar hale gelmiş olduk. Böylece şirketlerimizin herhangi bir uyarıda bulmaya gerek kalmaksızın ön bildirim uyarısıyla düzeltme yapma imkanı tanımış olduk.

Diğer taraftan, yeni dönemde şu an çalışmalarına devam eden kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için Finansal Raporlama Taslağı hazırlıyoruz.

Bir başka çalışmamız da, yine daha az karmaşık işletmeler için bağımsız denetim standardının yayınlanması çalışmalarımız devam ediyor.

Düşündüğümüz bir başka birim, çok kolay değil belki ama, en azından hedef olarak koyduk. “Muhasebe Finansal Açısından Merkezi” kurmayı planlıyoruz.

Evet, bir de ayrıca şuan Merkez Bankası, Ziraat Bankası, Türkiye Finans, Vakıfbank gibi farklı bankalarda da veri değişimi protokolü çerçevesinde muvafakatin altında şirketlerin kredilerini paylaşmış oluyoruz.

Evet, tüm bunları söylerken, kendi kurumsal iyileştirmemiz de devam ediyor. Bu çerçevede sahada yapmış olduğumuz seçimli dosya incelemelerinde detaylı bilgiyi Mustafa bey biraz sonra size vermiş olacak.

Son olarak, hepimizin ortak paydası şirketler, kamu kurumları bizler, sizler, diğer ilgili kurumlar, kuruluşlar, Yeminli Mali Müşavirler, muhasebeciler, SMMM'ler, aslında herkesin ortak paydaşı şirketler. O yüzden şirketlerdeki kayıt düzeniyle ilgili kalitenin artırılması ve yeni trendlere uyum sağlanması, özellikle sürdürülebilirlik konusundaki ithalat, ihracat ya da şirketlerin bunu baz alması konusunda hepimize görevler düşüyor. Bu konulardaki katkılarınızı bekliyoruz.

İki hafta önce 02 Kasım gününü “Bağımsız Denetçiler Günü” olarak ilan ettik. Bunu kendi içimizde mütevazı bir kutlama yaparak yapmış olduk. Aynı zamanda önümüzdeki yıllardan itibaren de bu haftayı, yani ilk Kasım haftasını “Bağımsız Denetim Haftası” olarak kutlamayı planlıyoruz. Bu çerçevede seminerler, paneller, konferanslar, uluslararası yaparak bu alandaki farkındalığı artırmayı planlıyoruz. Sorunları tartışmayı planlıyoruz. Önerileri almayı planlıyoruz. Bu çerçevede sizlerin görüş, düşünce önerilerini çok önemsiyoruz. Katkı sunacağınızı düşünüyoruz ve bekliyoruz.

Çok değerli hazirun, konuşmamı yine sürdürülebilirlikle ilgili çok sevdiğim Kızılderili atasözüyle tamamlamak istiyorum, “biz dünyayı atalarımızdan miras değil, torunlarımızdan emanet aldık”, bu bilinçle çevreyi, doğayı, bulduğumuz ortamı yaşar ve tüketirsek, neslimize daha iyi dünya bırakırız” diye düşünüyorum.

Sözlerime son verirken, bu etkinliği organize eden İstanbul YMM Odası Başkanı'na, organizasyonda emeği geçenlere ve siz değerli katılımcılara buradakilere ve online katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Her zaman görüş ve önerilerinize açık olduğumuzu belirtiyor, toplantının daha sürdürülebilir bir dünyada ve daha kaliteli bağımsız denetim açısından önemli katkılara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN VAHAP ADIYAMAN

Sayın Başkan çok teşekkür ediyorum, sağolun. Mevlana'nın atasözüyle başladınız. Büyük şefin, o büyük mektubuyla tamamladınız, gerçekten çok çok teşekkür ediyorum. Sayın Başkan Kurum çalışmaları, bağımsız denetimde son gelişmeler konusunda bilgilendirdi bizi, gerçekten de çok güzel çalışmalar yapıyorlar. Yaptırımların dozajının seyrekleştirilmesi çok önemliydi, gerçekten rotasyon konusu önemliydi. Bu ve bundan sonra da yapacağımız böyle güzel düzenlemeler için şimdiden teşekkürlerimizi sunmak istiyorum.

Şimdi tabii sayın Başkan gördüğünüz gibi bastonla geldi. Gerçekten kendini mesleğe adanmış bir Başkanımız, çok saygıdeğer tabii bu da. Bu çerçevede ayrıca da çok teşekkür ediyoruz. Çok da geçmiş olsun diyoruz. En kısa zamanda sağlığına tam kavuşması temennilerimizi iletmek istiyorum.

Şimdi tabii biz de Yeminli Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları olarak eğitime çok önem veriyoruz. Bildiğiniz gibi, bizim bu çalışmalarımızı destekleyici puan olarak da bize geliyor değil mi Mustafa Bey? Peki bu Aylık Toplantılarımız temel puan yapsak nasıl olur? Böyle bir talebimiz olsa değerlendirilir mi? Gerçi platformları yine destekleyici yapalım da, hiç olmazsa aylık toplantılarımızı temel puan olursa sayın Başkan iyi olur. Gerçi hepimizin puanları fazla fazla oluyor. Evet, zoom üzerinden de gördüğüm kadarıyla alkışlar geliyor sayın Başkan. 330 kişi filan görülüyor orada. Evet, bu talebimizi de böylelikle iletmiş olduk.

Ayrıca da “eğitim” dedim tabii, bir yandan Oda olarak bir çalışmamızı da duyurmak isterim. Bizim Eğitim Komisyonumuz var, başında Başkan Yardımcımız Müfit ERKARAKAŞ’ın olduğu, çok güzel çalışmalar yapıyor. Buradan da gerek zoom üzerindeki izleyicilerimize, gerek buradaki meslektaşlarımıza, arkadaşlarımıza duyurmak istiyorum.

Bağımsız denetimle ilgili, tam tasdikle ilgili, KDV iadesiyle ilgili yardımcı eleman yetiştirme çalışmalarını başlatmış bulunuyoruz. Katma Değer Vergisi yardımcı eleman Eğitim Komisyonumuz çalışmalarını tamamladı, programını açıkladı ve duyurusunu yaptık. Zannedersenem iki gün oldu. Herhalde bugün bir sınıf dolmuş, bunu bilgilerinize sunuyoruz. Yeminli Mali Müşavir şirketlerimize ve arkadaşlarımıza çok katkısı olacak diye düşünüyoruz. Bu konuda da arkadaşlarımız duyarlılar zaten, duyarlılıklarını artıracaklarını düşünüyorum.

Şimdi sayın Başkan oturumun tamamını izleyecek. İsterseniz biz yerimize geçeriz, ama özel sorular varsa sayın Başkan’a, bizzat kendisine, değil mi Başkanım alabiliriz. Ondan sonra zaten sayın Başkan Yardımcım bütün sorulara hazırlıklı geldiğini bana telefonda söyledi. Her türlü soru, Beşiktaş maçının sonunu bile sorabiliriz değil mi Başkan? Evet, sayın Başkan’a soru varsa, ben alabilirim, salondan özellikle yüz yüze, sayın Başkan size soru yok, korkuyorlar sizden,

DR. HASAN ÖZÇELİK

Estağfurullah, teşekkür ederim iyi dilek ve temennileriniz için. Gerçekten hayatta, yani bu süreçle alakalı söyleyeyim önce sağlık. Dolayısıyla, gerçek şu ki, onu tecrübe etmiş, ediyorum daha doğrusu, ama hamdolsun toparlıyoruz. Yine süreklilikle bağlantı kurmuş olacağım. Dünyanın sağlığı da, yani gezegenimizin sağlığı da, eko sistemin sağlığı da sürdürülebilirlikle çok alakalı. O yüzden, hem kişisel, hem gezegenimizin sağlığı açısından her türlü çalışmaya, birlikte bir şeyler üretmeye hazırız.

Bahsettiniz, toplantı kredilerini konuşuruz, değerlendiririz. Yani biz yapıcı olma taraftarıyız açıkçası, onu söyleyeyim. Çözümleme taraftarıyız. Sizleri de bir çözüm ortağı olarak görüyoruz. Hatta güçlü bir çözüm ortağı olarak görüyoruz. O yüzden mevzuat değişikliğiyle alakalı olarak, bakın geçen yıl 18 maddelik değişiklik tasarısı

hazırlamıştık bunu da kanunla, ancak tabii azalta azalta, ancak işte az önce saydıklarımızı çıkartabilmiş olduk, dört maddelik bir şey çıkmış oldu. Yeni dönemde de tekrar bir mevzuat çalışması başlatmış olduk kendi içimizde. Sizlerin de varsa önerileriniz onları da almaktan mutluluk duyarız. Ben şimdi zaman çok uzamasın diye geç kalmayalım. Daha önce aldıklarım yanımda, çantamda. Farklı farklı konulardan, üniversitelerden öneriler var. Sizlerin de bu bağlamda önerilerinizi, sorularınızı almaktan ve konuları mevzuata dönüştürüp, hepimizin istifadesine koymaktan da mutluluk duyarız açıkçası.

Kapasite oluşturulması konusundaki yaklaşımınızı açıkçası önemsiyorum. Bizim de bu konuda çalışmalarımız var, Mustafa beyin başında olduğu, biraz sonra detayları verir kendisi.

Eğitim, yani hayat boyu eğitim, bu açıkçası kaçınılmaz, terkedilmez bir süreç ve de çok ihtiyaç olan bir konu. Ve yeni trendleri de takip etmek lazım hem teknolojik olarak, hem sürdürülebilirlik anlamında, hem de uygulama alanında takip etmek gerekiyor. Onu da ancak bu tür eğitim programlarıyla kapasite oluşturarak, kapasite artırarak yapabileceğiz. Onu tek başımıza bizim yapmamız mümkün değil. Onu da birlikte karşılıklı ortak programlarla birlikte yaparsak çok daha verimli olur kanaatindeyim. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHAP ADIYAMAN

Memnuniyetle sayın Başkanım. Zaten bizim Oda'nın bir de "Bağımsız Denetim Komisyonu" var, başında sayın İbrahim AKTAN Başkanımız var. Her zaman sürekli işbirliğiyle mesleğimizi ve kurumlarımızı geliştirmek için gayret sarf edeceğiz.

Efendim çok teşekkür ediyorum. Pardon, iki tane soru var sayın Başkan. Bu iki soruyu müsaadenizle alalım. Hakan TAŞTAN, buyurun sayın hocam.

PROF. DR. HAKAN TAŞTAN

Sayın Başkan teşekkür ediyorum. KGK Başkanımıza da hem Odamıza hoşgeldiniz diyorum. Hem de hem Yeminli Mali Müşavirliğe, hem de bağımsız denetim mesleğine çok olumlu katkılarından dolayı kendisini tebrik ediyorum. Son zamanlarda çok iyi çalışmalar olduğunu da duyuyoruz. Benim iki tane sorum olacak sayın Başkan'a.

Bir tanesi; 7420 Sayılı Torba Yasayla, 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişikliklere gidildi. Biraz önce siz de bahsetmiştiniz. Hemen akabinde bu değişikliklerin Bağımsız Denetim Yönetmeliğine de yansması gerekirken, henüz yapılmadığını görüyoruz. Yönetmeliği ne zaman güncellemeyi düşünüyorsunuz? Çünkü bazı maddelerde çelişkiler ortaya çıkıyor Kanun Hükmünde Kararnameyle, yönetmelik arasında. Hazır bu güncellemeyi yaparken de yürürlüğünde sıkıntı bulunan

maddeleri de yenilemeyi düşünüyorsunuzdur herhalde? Çünkü, örneğin 30'uncu maddenin 3'üncü fıkrasında bağımsız denetim raporlarının işletme yönetimlerine sunulmasında belirlenen süre, bana göre değiştirilmesi gereken bir hüküm olarak görünüyor.

İkinci sorum da şu olacak; Bağımsız denetim alanında bir Kanunun olmaması, yani 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu sürecin ve bu konunun yönetilmesi sizce bir zafiyet oluşturmaz mı zamanla? Çünkü, kuruluş aşaması için bir Kanun Hükmünde Kararname tamamdır ama, kuruluş aşaması tamamlandıktan sonra bunun bir kanun hükmüne dönüştürülmesi daha uygun olmaz mı? Bağımsız Denetim Yasası yapılmasıyla ilgili acaba Kurumunuzun bir hazırlığı var mı? Hazır bu yasanın yapılması sürecinde de yaşanan deneyimler ve kazanımlardan yola çıkarak 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname daha iyi bir kanuna dönüşmüş olması daha isabetli olmaz mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHAP ADIYAMAN

İsterseniz bir soru daha var sayın Başkan, onu da alalım. Hocama çok teşekkür ediyorum. Sinan Arslan bey, buyurun efendim.

SİNAN ARSLAN

Vahap Başkanım size, KGK Başkanımız Hasan Başkan'a ve üstatlarımıza selamlarımla teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Ben çok memnun oldum. Özellikle Hasan Başkanla da görüşüyoruz biz. Yaklaşık bir yaşında olan tüm Bağımsız Denetçiler Federasyonu olarak, kuruluş ve yöneticisi olarak özel olarak teşekkürlerimi bu vesileyle de iletmek isterim.

Siz biraz evvel Vahap Başkanım çok güzel bir öneride bulundunuz, bu aylık toplantının temel destek sayılmasıyla ilgili. Benim de buna benzer bir önerim var, eğer yürürse memnun olacağım.

YMM üstatlarımızın tasdik raporlarında, bu KDV iadesi de olabilir, bağımsız denetimin dışında tam tasdik başta raporlarımız olmak üzere, bu raporlarımızdan dolayı da temel destek puanının alınabileceğini öneriyorum.

Tekrar teşekkürlerimle selamlarımı sunuyorum.

BAŞKAN VAHAP ADIYAMAN

Biz teşekkür ederiz sayın ARSLAN. Sayın Başkan buyurun efendim.

DR. HASAN ÖZÇELİK

Ben herkese teşekkür ediyorum. Şöyle; biz yönetmelikle alakalı bir düzenleme yaptık, ama yeterli değil, süre çok kısıtlıydı. Şu an hukuk müşavirimiz çalıştı, çalışıyor daha doğrusu. Tekrar KHK'ya uyumlu olarak hem yönetmelik, yönetmeliğin içinde tebliğler de var, onları da güncelliyoruz, dolayısıyla bu çalışmalar devam ediyor. Mesela Sürekli Eğitim Tebliğinde bir değişiklik uygulama yapmış olduk, onu şu an yayınladık, sistemimizde şu an görüşe açılmış durumda.

Yönetmelikle ilgili çalışma devam ediyor. Bununla alakalı son nihai hale geldiğinde onu da tekrar görüşe açmış olacağız. Bu konuda katkılarınızı bekliyorum.

Diğer taraftan ikinci soru Hakan beyin, kanun olsun, açıkçası bu konuda da geçen son kurul toplantısında gündeme aldık. Kanun olması için de çalışmalarımız olacak. Daha önce konuşmuştuk, ancak geçen dönem seçim öncesi o meclisin sıkışık trafiğinde gündeme getirmiştik, o zamanda gündemimizdeydi. Bunu teklif olarak sunmuştuk ama, bu dönem biraz daha geniş olacağını düşünerek. Kanun Hükmünde Kararnamemizin, kanuna dönüştürülmesi ve bu bağlamda bağımsız denetimin daha güçlü hale getirme konusunda bir çalışmamız olacak. Sizlerin de bu konuda desteğinizi bekliyorum.

Puan konusuna gelince, açıkçası orada, bunu tabii bir şeye bakmak lazım, koymak lazım, insanız. Denetim güvene tabi, mani değildir. Dolayısıyla bir bakalım, ne yapabiliriz konusuna, hani onu biraz daha puan alacak şekle nasıl dönüştürebiliriz, bir bakalım, bir değerlendirelim. Tekrar size dönüş yaparız.

BAŞKAN VAHAP ADIYAMAN

Sağolun Başkan. Birinci Oturumumuzu tamamladık. Sayın Başkan'a tekrar teşekkür ediyorum. Ben İkinci Oturumun Başkanı, Oda Sekreterimiz. Sayın Bayram TURANÇİFTÇİ'ye sözü ve kürsüyü devrediyorum.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Sayın Kamu Gözetim Kurumu Başkanı, sayın Oda Başkanı, değerli meslektaşlarım, sayın misafirlerimiz hepiniz hoşgeldiniz. Sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Umarım bu toplantımız başarılı geçer diye düşünüyorum.

Değerli meslektaşlarım, ülkemizde bağımsız denetime ilişkin düzenlemeler, 1988 yılı itibariyle SPK düzenlemeleriyle hayata geçmiş. Daha sonra, 26.09.2011 tarihinde 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bugünkü Kamu Gözetimi Kurumu olarak faaliyet gösteren Kurum hem düzenleyici, hem de denetleyici bir Kurum olarak

karşımıza çıkmıştı. Geldiğimiz noktada bağımsız denetim firmaları, yani şirketleri ve bağımsız denetçiler Türk Ticaret Kanunu'na göre, 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre yönetmelik ve kurumun almış olduğu kararlara istinaden denetim yapıyorlar. 26.09.2011 tarihinden sonra Kamu Gözetim Kurumunun dört tane temel işlevi var gibi geliyor.

Birincisi, muhasebe standartlarını belirlemek.

İkincisi, denetim standartlarını belirlemek.

Üçüncüsü, Denetçi ve denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve bunları denetlemek.

Bir de dördüncü olarak, gözetim yapmaktır.

Bugünkü toplantımızın konusu ise, bağımsız denetime ilişkin gerek bağımsız denetçilerin, gerekse İdare'nin bu konuya ilişkin bakışlarıyla ilgili çok da fazla uzatmamak adına, görüş ve düşüncelerini paylaşmak istiyorduk.

Bu konuyla ilgili olarak, bağımsız denetimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileriyle ilgili bir arkadaşımız görüşlerini bildirecek, paylaşacak bizimle.

İkinci arkadaşımız ise, yanıltıcı olmayan finansal tablolar kavramı ve bağımsız denetime ilişkin bakış açısıyla ilgili bir sunum yapacak.

Üçüncü arkadaşımız da Kamu Gözetim Kurumu tarafından yapılan yaptırımlar ve bunlara ilişkin yargıya intikal etmiş hususlarla ilgili düşüncelerini bizimle paylaşacaklar.

Diğer bir konuşmacımız, son konuşmacımız, aslında biz genellikle kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerini ilk konuşmacı olarak alıyorsak da, konuşturuyorsak da, bu defa en son konuşacak, en azından eleştirilere cevap vermesi anlamında veya bu düzenlemelere ilişkin farklı bir düşünce tarzının olup, olmadığını anlatmak anlamında en son konuşmacı olarak da Kamu Gözetim Kurumunda yetkili arkadaşımız konuşup, düşüncelerini bizlerle paylaşacaklar.

Şimdi bu arkadaşları kürsüye davet ediyorum.

Hepsine şimdiden teşekkür ediyorum. İlk sözü sayın Emsal ÖZCAN'a veriyorum, buyurun.

EMSAL ÖZCAN

Teşekkür ederim sayın Başkanım. Sayın Kamu Gözetim Kurumu Başkanım, sayın Kamu Gözetim Kurumu Başkan Yardımcım, Oda Başkanım ve değerli üstatlarım hepinizi sevgi, saygıyla selamlıyorum.

Ben şimdi bağımsız denetimde meydana gelen sorunları kısa bir sunum halinde arz edeceğim. Buradaki sunumumun çoğunluğunu Kamu Gözetim Kurumunun web sitesinde yayınlanan yayınlardan, bilgilerden sağladım. Dolayısıyla Kamu Gözetim

Kurumuyla ilgili burada yapacağım sunumda bir hatam, bir yanlışım varsa, şimdiden sayın Kurum yetkililerinden özür dilerim.

Sunumumun planını kısaca, Bağımsız denetimde ortaya çıkan sorunlar, Kamu Gözetiminin fonksiyonu nedir? Kamu Gözetimi Kurumu tarafından yapılan inceleme faaliyetleri nelerdir? Gözetim faaliyetleri, inceleme faaliyetleri ve yıllık inceleme raporlarında ortaya çıkan yaptırımlar nelerdir? Bir de kendime göre tespit yapayım ve uygulamadan da edindiğim tecrübelerle değerlendirme ve sonuçlar, önerilerim bulunacak.

Herkesin bildiği gibi, Kamu Gözetim Kurumu demin sayın Başkanın da arz ettiği gibi, dört tane temel görevi var. Muhasebe standartlarını belirlemek, Türkiye Denetim Standartlarını belirlemek, bağımsız denetçi ve denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve denetlemek. Bağımsız denetim alanında kamu gözetimi yapmak.

Bu yetkiyi de nereden alıyor? 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden ve ikinci olarak da 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 397 ve 406'ncı maddelerinde yazılı olan oradaki denetçi, denetçi olabilme şartları vesaire. Bu maddelerden tüm bu yetkileri almaktadır.

Daha sonra yine bağımsız denetçi ve denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesi, sicil kayıtlarının tutulması, yükümlülükleri, sorumlulukları, bunların kamu kurum tarafından incelenmesine, belirtilmesine ilişkin de, bağımsız denetim yönetmeliğimizle ilgili hükümler var. O yönetmelikteki elde etmiş olduğu yetkilerle bu işlemleri yapabilmektedir.

Ayrıca, denetçiler için “Sürekli Eğitim Tebliği” çıkarılmıştır. Kamu Gözetim Kurumu tarafından ve bu tebliğlerde belirtilen şekillerde de sürekli eğitimin ne şekilde yapılacağı, hangi eğitimlerin temel eğitim, hangilerinin destekleyici eğitim kapsamında olduğu, bu eğitim tebliğinde detaylı olarak yazılmıştır.

Ayrıca, denetime tabi şirketleri de belirlemektedir Kamu Gözetim Kurumu. En son olarak, işte 2022 yılı Kasım ayında Cumhurbaşkanlığı Kararıyla belirlenen hadler vardır. Bu da genel olarak mesela ben sadece vaktinizi almamak için genel denetime tabi kriterleri ifade edeyim, aktif toplamı 75 milyon Türk Lirası, yıllık net satış hasılatı 150 milyon Türk Lirası, çalışan sayısı da 150 kişi olarak belirlenmiştir.

Şimdi Kamu Gözetim Kurumu'nun yine web sitesinde tüm bağımsız denetçilerin, bu web sitesini düzenli olarak takip etmeleri, orada yayınlanan güncel olayları takip etmeleri gerekmektedir. Zaten web sitesindeki bilgilerde bağımsız denetçiye ve denetim kuruluşuna yükümlülüklerle ilgili neler yapabileceği çok detaylı şekilde hazırlanmış ve tabiri caizse bir hak şeklinde denetçiye “buyurun siz şunu yapın, eğer bunu yapmazsanız işte şu yaptırımlarla karşı karşıya kalırsınız” diye söylüyor.

Orada mesela eğitimle ilgili bir işlem yapıyorsanız, “eğitim yetkilendirme bilgi giriş sisteminden girin” diyor, işte “katılım belgenizi buraya yazın”, “temel eğitim nedir”, “destekleyici eğitim nedir”, “biz kurum olarak bunları alalım”, “aldıktan sonra da onaylayın” diyor.

Ya da “bağımsız denetiminin kuruluşu yetkilendirme”, yani bir bağımsız denetim kuruluşu ilk defa kuruluş safhasında başvuruyor, oradaki bütün bilgiler girildikten sonra Kamu Gözetim Kurumu tarafından bu kuruluşun belirlenen standart mevzuatlara uygun olup, olmadığı kontrol ediliyor.

Ayrıca, sözleşme bilgi giriş portalından hazırlanan sözleşmelerin mevzuata, standartlarda belirtilen bilgilere sahip midir, değil midir, oradan kontrol ediliyor.

Ayrıca, bağımsız denetçi resmi sicilinden, bağımsız denetim kuruluşları denetim sicilinden, bağımsız denetçi sınavları yaptığında, bu sınav sonuçlarının değerlendirilmesi,” şirketler için bağımsız denetime tabiiyet durumları sorgulama”, “katılım belgesi sorgulama”, “denetim üstlenen bağımsız denetçi ile ilgili bilgiler” ve “sürekli eğitim programının akreditasyon sistemiyle akredite edilen sürekli eğitim programları yer almaktadır.

Buradan edindiğimiz bilgiye göre, ben en son 15.10.2021 tarihindeki bilgilere göre söylüyorum. Bugüne kadar 19062 adet meslek mensubu bağımsız denetçi olarak yetkilendirilmiş. Bunların 17099’u tescil edilmiş. 1963 adedinin de tescili yapılmamış. Bunların içerisinde de, yani 17099 adet bağımsız denetçi içerisinde 2806 adedi Yeminli Mali Müşavir. 14293 adedi de Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olarak belirlenmiş.

Yine 15.10.2021 tarihi itibarıyla yetkilendirilen şirketler belirlenmiş. Orada da 15.12.2021 tarihi itibarıyla 360 adet şirket yetkilendirilmiş. Bunlardan daha önce yapılan denetimlerde 7 adetinin faaliyeti durdurulmuş. 353 adet denetim şirketi faaliyetine devam etmektedir. Fakat ben bu sunumumu yapmadan önce, tekrar Kamu Gözetim Kurumu’nun yayınlamış olduğu şirketlerin listesine baktığımda 399 adet şirkete bugüne kadar yetki verilmiş. Bu şirketlerden 160 adedi KAYİK, 239 adedi de KAYİK hariç olarak belirlenmiştir.

Bir de yine Kamu Gözetim Kurumu’nun istatistiğe ilişkin web sitesinde bölüm var. Orada da bugüne kadar 2022 yılında 8281 adet sözleşme imzalanmış. Bu denetim kuruluşlarıyla ilgili 74 adet de bağımsız denetçiyle 8355 adet sözleşme imzalanmış. Ve bunların da toplam çalışma saatlerini de belirlemiş. Bu çalışma saatleri de bilindiği üzere, bizim sözleşmelerde beyan ettiğimiz muhtemelen o çalışma saatleri dikkate alınarak yapılmaktadır.

Sonuçta da yine aynı istatistiki bilgide, görevlendirilen bağımsız denetçi sayısı toplamda 4550 olarak geçmektedir. Bunların 2329 adedi asil denetçi, 2221 adedi de

yedek denetçi. Bu demektir ki, demin arz ettiğim 17000 adet bağımsız denetçiden fiilen 4550 adet bağımsız denetçi şu anda görev yapmakta.

Evet, kamu gözetim süreci demin de arz ettiğim gibi, Kamu Gözetim Kurumu tarafından bu gözetim süreci bir bilgi sistemi içerisinde elde edilen bağımsız denetçilerin denetim kuruluşlarının bilgi sistemine girişlerinden elde edilen sonuçlar değerlendirilmekte. İkincisi de, dosya üzerinden yapılan denetimler.

Bu konuda gözetim süreciyle ilgili, gerçekten Kamu Gözetim Kurumu'nu tekrar tebrik ediyorum, takdir ediyorum. Bir kitapçık yayınladılar. Ve bu kitapçık 13 Ekim 2023 tarihinde Kamu Gözetimi Kurumu'nun sitesinde yayınlandı. Bu kitapçıkta o kadar güzel, tane tane, sözleşmedeki bilgilerin hangi kısmının noksan olduğu, bunların ne şekilde yapılacağını, ilgili linkleri altında göstererek bağımsız denetim maddesinin, ilgili maddesi, fıkrası, ayrıca Kurum kararları ve varsa başka kararlara da istinaden çok detaylı bir kitapçık yazılmış. Bu tür kitapçıkların da çoğaltılmasını arzu ediyorum. Çok faydalı olmuş, kendilerini tebrik ediyorum.

Sonuçta bizim denetim yönetmeliğinde bağımsız denetçilerin ve denetim kuruluşlarının, yönetmeliğe göre, bir kısım bilgileri bildirimde bulunmaları gerekli. Yine Kamu Gözetim Kurumu çok güzel bir tablo hazırlayarak hangi bildirim, bağımsız denetim yönetmeliklerinin hangi maddesine göre ve hangi sistem içerisinde yapacağını detaylı bir şekilde, tabiri caizse bağımsız denetçilere diyor ki "arkadaş hiçbir yere bakmıyorsanız, şu tabloya bir bakın, ondan sonra siz neyi yapacağınız, neyi yapmayacağınızı bilirsiniz". Burada 12 tane ayrı madde şeklinde belirtilmiş, tek tek okumayacağım bunları.

Örneğin birinci maddede de diyor ki, sicil bilgileriyle ilgili bir bildirim yapılacaksa bu bildirim bağımsız denetim yönetmeliğinin 34'e 1/A'ya göre yapılacak. Bildirim süresi 10 gün içinde yapılacak. Hangi bildirim? İşte sözleşme bildirim, yada eğitim ve yetkilendirme bildirim, yada denetim kuruluşu yetkilendirme bildirim şeklinde, bunları 12 madde halinde sıralamışlar. Denetçiler kolaylıkla buradan ulaşabilirler.

Kamu Gözetim Kurumu'nun ikinci, denetim şeyi inceleme sürecidir. Demin anlattıklarım gözetim süreciydi. İnceleme sürecinde de kalite kontrol incelemeleri ve seçilmiş dosya incelemeleri üzerinden, demin Başkanımın da arz ettiği gibi, halka açık şirketlerde üç yılda bir, diğer şirketler ise asgari altı yılda bir denetimleri yapılmaktadır.

Dosya incelemeleri, yine bunların Türkiye Denetim Standartlarına, Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine, 660 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameye ve Bağımsız Denetim Yönetmeliğine uygun olup olmadıkları kontrol edilmektedir. Bunu Kurumun kendisi yapmakta, ayrıca şikayet varsa, ihbar varsa, başka kurumlar tarafından onlar da ayrıca değerlendirilmektedir.

Kamu Gözetim Kurumu aynı zamanda bağımsız denetim şirketlerinin kalite kontrol sistemlerini de incelemektedir. Bunlar da şirketlerin kuruluşları sırasında yapmış oldukları bildirimlere göre, mevzuata uygunluğu kontrol edilmektedir.

Kamu Gözetim Kurumu'nun kuruluşundan bu zamana kadar her yıl, yıllık inceleme faaliyetleri doğrultusunda incelemeler yapmakta. Bu incelemeler 2022 yılı raporunda Kamu Gözetim Kurumu tarafından yayınlanmış web sitesinde, herkes tarafından görülebilir. Yaygın olarak 2022 yılında 73 adet dosya incelenmiş, bu dosyalardan yaygın olarak tespit edilen muhasebe vurguları olanları ayrılmış. Bir de denetim vurgularını ayırmış.

Ben şimdi burada fazla zamanınızı almak istemiyorum. Tek tek saymak istemiyorum. Orada Yıllık Faaliyet Raporu'nda bunların neler olduğu tek tek ayrıntılı ve hatta ilgili standardın paragrafı, ilgili mevzuatın maddesi de ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır. Gerçekten Kamu Gözetim Kurumu bu konuda denetçilere çok önemli bir eğitim ki o da bir eğitim hizmeti sayılır, eğitim hizmeti vermektedir.

Sonunda Kamu Gözetim Kurumu gerek gözetim olarak, gerekse yıllık incelemeler sonucunda yapmış olduğu incelemelerde tespitlerini ve bir idari yaptırımı uygulamaktadır. Bu idari yaptırım da işte Bağımsız Denetim Yönetmeliğinde belirtildiği üzere, bağımsız denetiminin 39'uncu maddesi uyarma, faaliyet iznini askıya alma ve faaliyet iznini iptal etme şeklinde yaptırımlarla karşı karşıya gelmektedir. Hem denetim kuruluşuna, hem de denetçiye bir de idari para cezası verilmekte, yaptırımın verilmesi uyarı ya da diğer yaptırımların verilmesi idari para cezasının kesilmesine engel değildir. Kamu Gözetim Kurumu ayrıca parasal olarak da cezalandırmaktadır.

Şimdi bu doğrultuda yapılan incelemeler sonucunda 2022 yılında, 23 adet bağımsız denetim kuruluşuna ikaz yapılmış, 48 adet denetim kuruluşuna uyarı yapılmış. 9 adet bağımsız denetçiye ikaz yapılmış. 53 adet bağımsız denetçiye uyarı ve 12 tane bağımsız denetçinin de faaliyet izni askıya alınmış bulunmaktadır. Bunun yanında da demin arz ettiğim gibi, 4.838.945 lira da idari para cezası uygulanmıştır.

Şimdi Kamu Gözetim Kurumu bu şekilde denetliyor denetçileri, gerekli işlemleri yapıyor. Fakat şimdi benim bu anlamda birkaç tane nacizane önerilerim olacak.

Birincisi, özellikle gözetim incelemeleri sonucunda meydana gelen uygulamayı yaptırımlarda genellikle bağımsız denetim kuruluşu ve denetçilerin bildirim yükümlülüklerini yerine getirmediğinden dolayı uyarı verilmektedir. Zaten uyarı cezasının en büyük kısmı bildirimleri yerine getirmediğinden dolayı yapıyor. Dolayısıyla önce "hemen yani yakaladım ben bunu, bir uyarı cezasını bindireyim, idari para cezasını da bindireyim" şeklinde değil de, önce biraz ikaz edelim, belki yani ilk defa yapıyordur hata yapmıştır yani. Geçenlerde benim başıma geldi. Sözleşmeyi süresinde bildirmemiş elemanım, yani ne yapabilirim ki? Yani sisteme girsem orada

görecek, sistem yakalıyor, girmesem başka türlü, dolayısıyla ilk uygulamada birazcık daha toleranslı davranılabilir mi acaba? Bunu bugün arz ediyorum.

İkincisi, dosya incelemeleri sonucu uygulanan yaptırımlarla ilgili, TMS ve bağımsız denetim paraflarına aynı engel verilmekte olup, mealen açıklamaya yer verilmemektedir. Yani biz onları fazla anlayamıyoruz. Bir yaptırımla ilgili, bağımsız denetim standardının yada 5 tane standardın 15 tane paragrafını yazıyor. Her denetimi bir araya getirip, yorumlaması “ben bunun acaba neresinde hata yaptım” tam olarak kavrayamıyor, ama “arkadaş senin şu düzenlediğin evrak yanlış” yani “dosyaya koyduğun şu çalışma kağıdın var ya, bu yanlış” dense, gibi uygulamalar olsa denetçilerin daha yetiştirilmesi açısından faydalı olacaktır.

Bir başka konu, yine bağımsız denetim yönetmeliğimizin 40/k bölümünde kurumca “bağımsız denetim ücret tarifesini yayınlanır” diyor, “bu tarife uymayanlara da uyarı cezası verilir” diyor. Tamam, güzel, Kamu Gözetim Kurumumuz 12 yıldır faaliyette bulunuyor. Hala ücret tarifesini yayınlamamış durumdadır. Acaba bu konuda sayın Başkanımız ve Yardımcısı neler düşünüyor? Çünkü bu çok önemli, piyasadaki rekabet açısından çok önemli. Bir de ücret tarifesini yayınlanırken özellikle KÜMİ, BOBİ FRS, TFRS ya da halka açık olup, olmadığı ve buna bağlı daha başka kriterlerde ortaya konabilir. Bu konuyu arz etmek istedim.

Bir başka konu sık sık rastladığımız, 2020 ve 2023 yıllarında hepimizin bildiği yeniden yapılandırma ile ilgili vergi kanunlarında değişiklikler yapıldı. Aflar çıkarıldı. İşte “stok affı”, “makine teçhizatın kayıtlara alınması”, “kasa affı”, “varlık barışı ile ilgili işletmeye konulması”, bu konuyla ilgili birçok şeyde denetim geçiren bağımsız denetim firmaları tenkit ediliyor. Yani şimdi siz sözleşme yapıyorsunuz. Diyelim ki ben 2023 yılı ile ilgili sözleşme yaptım, ama 2023 yılı daha bitmemiş, Haziran ayında kanundan dolayı beyanda bulunuyor, stoklarını değiştiriyor. Şimdi ben yılbaşıda gittim, saydım, başında bulundum, refakat ettim, oradaki gözlemlerim başka, firma diyor ki “bizim size bildirmediğimiz başka bir depo da vardı, bunları biz onun için” yazdık diyor. “şimdi bu dönemde yasadan faydalanmak benim de yasal hakkım”, uzman denetçi firmayı denetlediğinde bir de şöyle diyor, “önemli yanlışlık riskinin ciddi risk olarak belirlendiğini gösterir çalışmaların denetim dosyasında yer almadığı” tenkitlerine verilmiş. Şimdi bu birazcık global. Neyi koyacağım, bana açıkça söyle, ne yapmalıydım orada, hangi çalışma kağıdını yapmam gerekiyordu? Bu konularda sıkıntılar var Kamu Gözetim Kurumu’nun bu konularla ilgili denetçileri aydınlatmaları, eğitmelerini arz ediyorum.

Bir başka konu, halen daha bugün bile bu toplantıya gelmeden önce, 2023 yılı ile ilgili enflasyon düzeltmesi, yüksek enflasyon dönemlerinde, şimdi Vergi Usul Kanunundaki yapılan enflasyon düzeltmesiyle TFRS’ye göre TEFE, TMS 29 ve BOBİ FRS 25’de belirtilenleri nasıl birleştireceğiz? Bir ortak nokta bulacağız? Bunları özellikle yıl

yaklaşırken, bu konuda da eğitimlerinizi programlayıp, daha fazla eğitim yaptırılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

Bir başka konu, SMMM ve YMM ortaklığı bağımsız denetim şirketleri kuruluyor. Kamu Gözetim Kurumu bu şekilde bir şirketin kurulmasına izin veriyor “bir problem yok” diyor. Fakat bu şirketlerde SMMM stajyeri çalıştıramıyor. Çalıştırabilmemiz için “önce Oda’ya kayıt olacaksınız” diyorlar, mesleki odaya. Yeminli Mali Müşavirler Odaları “SMMM, YMM ortaklığı şirketleri biz Oda’ya kayıt etmeyiz” diyorlar, sadece SMMM Odaları kayıt ediyor. Burada bir sıkıntı var. Şimdi personel edinmede de zaten bir bağımsız denetim şirketinde stajyer olarak çalışmak isteyen bir kişi, ileride bağımsız denetçi adayı. Kendisini geliştirecek, stajyerliğini tamamlayacak, eğitimini tamamlayacak, ondan sonra da sınava girecek. Dolayısıyla SMMM, YMM ortaklığı bağımsız denetim şirketlerinde stajyer çalıştırma konusunda sayın Başkan’ın ve ekibinin bir yardımları olabilir mi? Mevzuat açısından bir çözüm yolu önerilebilir mi? Bu konuyu arz etmek istedim.

Evet, TÜRMOB’u ilgilendiriyor ama, sayın Başkanımızı da ilgilendiriyor diye düşünüyorum.

Son olarak bir başka konu da, sayın Başkanım da sunumunda arz etti. Sürekli Eğitim Tebliğinde bazı değişiklikler yapılmakta. Buradaki değişikliklerde de örneğin; bankacılık düzenleme denetleme konusunda bir denetim yapacaksa, ek olarak diyor ki “bankacılıkla ilgili bir yedi kredi alman lazım”, yada “emeklilik tasarruf ve sigortayla ilgiliyse bununla da yedi puan”, ben orada acaba görmedim mi, yani madem öyle Sermaye Piyasası Kanununa göre, halka açık şirketlere de şey yapacaksa, o konuda da bir özel eğitim almasında fayda olacaktır.

Bir de yüz yüze eğitime diyor ki, “en fazla uzaktan eğitim yedi kredi kabul ediyorum”, yani benim şahsi fikrime göre temel eğitimlerin yüz yüze olması lazım. Yüz yüze yapılan eğitimler daha farklı oluyor, uzaktan eğitimler biraz daha gevşek oluyor, diyelim. Bu bakımdan sermaye piyasası konusunda da tebliğe acaba yedi kredi, “o konuda da eğitim alması zorunluluktur” diye konulmuş, konulacak mıdır? Bu konuda da görüşlerinizi arz ediyorum.

Benim sunumum buraya kadar, sizlere zahmet verdiğim için, beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Çok teşekkür ediyorum sayın ÖZCAN. Gerçekten dediğin eleştirilere ben de katılıyorum. Özellikle bu ücret tarifiyle ilgili, zaman zaman firmalar sözleşme yapmak istediği zaman, zaten önce ücret soruyorlar yani. Dolayısıyla bu konuda

düzenleyici Kurum olarak bir çalışma yapılırsa hem mesleğimiz, hem meslektaşımız, hem de Kurum zaafa uğramamış oluyor gibi geliyor.

EMSAL ÖZCAN

Başkan müsaadenizle bir konuyu atladım, bir cümle. Sayın Başkanım şimdi siz de demin söylediniz, en son 660 Sayılı KHK’da yapılan değişikliklerle kamu gözetim uzmanlarının da, işletmelerde gözetim, yani bağımsız denetim yapabileceklerine ilişkin bir yetki aldı. Acaba bugüne kadar Kamu Gözetim Kurumu bir işletmede hiç bağımsız denetim yaptı mı? Bu konuda ileride yapılacağı konusunda bir çalışmanız var mı? Bunu unuttum, teşekkür ederim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Can alıcı soruyu sordunuz, çok teşekkürler. Şimdi biz sizlere söylemedik ama, 20’şer dakikayla sınırlıyoruz sunumları diyeyim. Zamanı da iyi değerlendirmek adına şimdi Ercan İsmail ÜNAL üstada sözü veriyorum. Buyurun sayın ÜNAL.

DR. ERCAN İSMAİL ÜNAL

Teşekkür ediyorum üstadım, sağolun, sayın Başkan teşekkür ediyorum. Kamu Gözetim Kurumu’nun değerli Başkanı ve Başkan Yardımcısı bizlerle beraber, teşekkür ediyoruz kendilerine gerçekten. Sayın Oda Başkanımıza da bu imkanı verdikleri ve benim fikirlerimi söyleme olanağı sağladıkları için de teşekkürlerimi sunuyorum. Tekraren Kurum temsilcilerine ve katılımcılara da çok teşekkürlerimi sunuyorum. Umarım yararlı bir zaman geçirmiş oluruz.

Şimdi benim bakış açım şu; “yanıltıcı olmayan finansal tablo kavramıyla bağımsız denetime bakış” başlığıyla sunmaya çalışacağım görüşlerimi.

Şöyle bir sunum planım var. Bağımsız Denetim Yönetmeliğinden alınan alıntıyla “amacımız nedir”, bölümünü tekrarladıktan sonra, “meslek profili” ve “meslek içi eğitim süreci”ne değinmeyi düşünüyordum. Üstadımız biraz önce değindiler, mükerrerlik sağlamamaya çalışacağım ben. Sonra yanıltıcı finansal tablo, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Kamu Gözetim Kurumu işlemlerinin bir karşılaştırılmasını yapmaya gayret edeceğim. Sonra bağımsız denetim mevzuatına kısa bir bakış ve uluslararası uyum kavramı üzerinde durmak istiyorum. En sonda da benim dilek ve önerilerim olarak, aslında geçen yıl Kasım ayında yine Odamızda Platformda yapmış olduğum bir sunumda da bunları tekrarlamıştım. Bunların içerisindeki konu yine gelip ücret tarifesine dayanacak, ama ben başka bir yönüyle ele alacağım o tarifeyi, şimdi izninizle başlamak istiyorum ben.

Bağımsız Denetim Yönetmeliğinde, bağımsız denetimin amacı ve kapsamı belirtilirken, olduğu gibi oradan alınmalı, sizi sıkmak da istemiyorum. Sonuç itibariyle finansal tablolar ve diğer finansal bilgiler dahil olmak üzere, denetime tabi konuların belirlenmiş bir kıstasa uyumlu olup olmadığı hususları kullanıcılara Türkiye Denetim Standartları veya Bağımsız Denetim Standartları diyelim, çerçevesinde güvence sağlayacak bir görüş oluşturulması amacıyla yapılıyor bildiğiniz gibi. Sonuç itibariyle makul bir güvence sağlamak hedefleniyor. Ve hiçbir zaman mutlak bu güvence olmayacağına dair yine açıklama devam etmekle birlikte, bu çalışmalar sırasında mesleki etik ilkelere bağlı kalmak, mesleki şüphecilik içinde çalışmak ve mesleki muhakeme içinde hareket etmek gereği anlatıldıktan sonra, yeterli ve uygun denetim kanıtı toplanmasını ve daha sonra da bu kanıtlara dayanılarak bir görüş oluşturulmasını belirten yönetmeliğin maddesi bu şekilde. Çalışmalarımıza buna göre devam ediyoruz.

Sonra baktığımız zaman, yine yönetmeliğin içerisinde “finansal tabloların denetimi” dediğimiz zaman, “denetimin amacı”, “hedefi”, “hedef kullanıcıların finansal tablolara duyduğu güven seviyesini artırmaktır. Bu amaca finansal tabloların, tüm önemli yönleriyle geçerli finansal raporlama çerçevesine uygun olarak hazırlanıp, hazırlanmadığına ilişkin denetçi tarafından verilen görüşle ulaşılır. Tek tek okuyup, sizi sıkmak istemiyorum tabii. Sonuç itibariyle finansal tabloların güven seviyesini kullanıcıların artırması ve bunlara olan güveni artırarak yanlıtıcılık seviyesinin aşağıya çekilmesi veya yanlıtıcı olmayan finansal tablo üretilmesi güven seviyesini artırırken, finansal tablo kullanıcılarını da okur yazar olarak kabul eden bir mevzuat düzenlememiz var.

Şimdi efendim biz İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası olarak Kamu Gözetim Kurumu’nun meslek içi eğitimlerle ilgili olarak akredite ettiği ilk kuruluşlardan birisiyiz. İlk günlerden beri bunu vermeye çalışıyoruz. Ben de nacizane konuların içinde olarak hem “bağımsız denetim uygulaması”, “bağımsız denetim standartları”, “kurumsal yönetim” ve “meslek etiği” ile ilgili çalışmalarda bulunuyorum. Bunu şunun için söylüyorum; Yaklaşık olarak 1500 kişilik bir kitleye hitap etme şansını buldum. Onlardan aldığım bilgiler ve denetçinin sıkıntılarını da bana, adına “ders” diyelim veya “çalışma” diyorum ben. Orada hepsini yaşamış bir insan olarak onların bilgilerine de sahibim. Onun için bu şekilde de sunmak istedim. Yani amaç, güven seviyesinin yüksek olduğu, yanlıtıcı olmayan finansal tabloların üretilmesi ve bununla ilgili çalışmaların tamamlanması olarak, yönetmelikte bu şekilde tanımlanmış vaziyette.

Şimdi biz, insan kaynağımızı üstadımız belirttiler. TÜRMOB’dan ve bağımsız denetim kuruluşu KKGK’dan aldığımız sayılara baktığımız zaman, yaklaşık olarak 5 bin tane Yeminli Mali Müşavir var. Bu Yeminli Mali Müşavirlerin sayıları yuvarlıyorum, bu Yeminli Mali Müşavirlerin 3 bin tanesini Kamu Gözetim Kurumu yetkilendirmiş vaziyette. Bu 5 bin Yeminli Mali Müşavirin aynı zamanda 3 bin tane de çalışanlar listesinde kayıtlı olanları var. Yani çalışanlar listesinde kayıtlı Yeminli Mali Müşavirlerin büyük çoğunluğu aynı zamanda Kamu Gözetim Kurumu tarafından da

yetkilendirilmiş “bağımsız denetçi” unvanını taşıyorlar. Burada SMMM dostlarımız açısından da bu oran, aşağı yukarı % 15’lerde kalıyor. 16 – 17 bin seviyelerinde bir denetçi, üstadımız da belirttiler. Sonuç itibarıyla asıl ve yedek olarak 6.672 kişilik bir kadroyu, KGK raporundan bunu anlıyoruz. Sözleşmelerde mesleği yapan insan olarak da belirtiliyor. Sadece üstadımızın 2022 yılındaki sözleşmeleri biraz eksik buldum ben. 2021’e baktığımız zaman 12 bin küsur seviyesinde sözleşme var. Daha 2022’ler henüz girilmedi zannediyorum bazı sözleşmeler. Onun için yani 13 bin, 14 bin aralığında bir bağımsız denetime tabi işletmeyle çalışıyoruz. Bunların 2500 tanesini KAYİK dahil edersek, 12 bin civarı da KAYİK hariç veya BOBİ FRS uygulayan şirketler olarak tanımlayabiliriz. Böyle bir genel bir bakış açısıyla sunabiliriz mesleği.

Baktığımız zaman efendim, şimdi yanıltıcı finansal tablo, biz meslek mensupları olarak yıllardır çalışıyoruz ve aslında Gelir İdaresi Başkanlığı’na sunmuş olduğumuz raporlarda da vergi bakımından da yanıltıcı olmama üzerine kavram oturtuluyor. Yani vergisel açıdan bir sorun taşıyorsa raporlar “yanıltıcı finansal tablo”.

Buna Türk Ticaret Kanunu açısından baktığımız zaman ise, özvarlığının, olduğundan fazla veya yüksek gösterilmesi, genelinde de finansal tablo kullanıcısını yanıltmamak adına ve olduğundan daha fazla güçlü işletmeleri gösterip, finansal tablolarından yararlanarak ticari ilişkilerini veya yatırım yapacak kişileri yanıltmayacak şekilde finansal tablo üretilmesi, genel olarak amacı bu şekilde tarif etmek mümkündür.

Şimdi finansal tabloları düzenleme görevine baktığımız zaman, “denetlenen işletme finansal tabloları düzenliyor”. Biz tam tasdik işlemlerimizde de önümüze konulan finansal tabloları işletme düzenliyor. Biz bunların “tek düzen hesap planı”, “muhasabe sistemi uygulama genel tebliği” ve oradan hareketle “vergi kanunlarına uygunluğu” bakımından denetlediğimiz zaman, önümüze hazır gelmiş bir finansal tablodan bahsediyoruz.

Türk Ticaret Kanunu açısından bağımsız denetim ve Kamu Gözetim Kurumu uygulamaları açısından baktığımız zaman da, aslında finansal tabloları düzenleme görevi denetlenen işletmenin bir görevi.

İkinci aşamaya geçelim, hatalı finansal tablo düzenleme konusuna geldiğimiz zaman, Gelir İdaresi Başkanlığı’nda hatalı bir finansal tablo varsa, vergide bir hata söz konusuysa, öncelikle bir tek düzen hesap planına uymama dolayısıyla bir usulsüzlükle karşılaşıyoruz, sonra da vergi zıyaı cezasıyla, firma olarak. Burada tabii ki, meslek mensubunun değil, vergi mükellefinin cezalandırılması söz konusu.

Türk Ticaret Kanununa baktığımız zaman, Türk Ticaret Kanununun 562’nci maddesi yine aynı şekilde, hatalı finansal tablo veya hesap planına uymama veya Kamu Gözetim Kurumu’nun düzenlemelerine aykırı davranılması halinde, firmaların idari ve

adli para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin hükümler içeriyor. 562'nci maddede bu belirtiliyor.

Hem 562/15'de, hem de vergi kanunlarının kendi içerisinde idari para cezasında ve usulsüzlük cezalarında ilk tespite kadar yapılan bütün hataları tek fiil olarak değerlendirmeye ilgili hükümler var.

Hileli finansal tablolara geldiğimiz zaman, üç kat vergi ziyai cezası ile karşılaşılıyor malum vergi uygulamalarında ve hürriyeti bağlayıcı ceza ve hapis cezası istenilen durumlar da tabii ki söz konusu.

Türk Ticaret Kanunu açısından baktığımız zaman da, hileli olarak finansal tablo düzenlenmesiyle ilgili, yine 562'nci maddede idari ve adli para cezasına ilaveten hapis cezası söz konusu. Düzenleyen için yaptırıma baktığımız zaman, düzenleyen işletmeye Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından ceza kesiliyor.

Türk Ticaret Kanunu açısından baktığımız zaman, 562'nci madde ne yazık ki, 2012 yılından bu yana çok fazla uygulama alanı bulmuyor. Varsa da ben en azından rastlamadım. 562'nci maddeye göre, Türk Ticaret Kanununa göre, “hatalı finansal tablo düzenlediniz”, “hileli finansal tablo düzenlediniz” diye bir yaptırım söz konusu olmuyor. Bu madde genelde ihmal ediliyor.

Şöyle; bağımsız denetçi ve 3568 sayılı meslek mensubu bakımından yapılan bir vergi incelemesiyle beraber, vergi müfettişi raporuyla konu, Gelir İdaresi Başkanlığı'na iletdikten sonra, bir disiplin süreci başlıyor. Bu disiplin sürecinde Odalara gelip, öncelikle “ön tahkikat” ve daha sonra gerekiyorsa “disiplin kurulundan geçen” ve daha sonra da “TÜRMOB tarafından onaylanan ve Maliye Bakanlığı'na taşınan, eğer meslek mensubu haklı olduğunu düşünüyorsa yargıya taşıdığı bir süreç söz konusu oluyor.

Şimdi dolayısıyla Kamu Gözetim Kurumu'nun Türk Ticaret Kanunundan aldığı yetkiyi kullanarak yapmış olduğu görevde ise, Kamu Gözetim Kurumu incelemesi ve Kamu Gözetim Kurumu'nun kararıyla idari para cezası veya meslekten alıkoyma gerekiyor. (burada yanlış bir ifade var mesela “koyma” lafı var, “meslek mensubu koyma” dediğimiz, en sonunda “alıkoyma” olması lazım, o nasıl öyle oldu bilemiyorum, kusura bakmayın lütfen. Evet, “alıkoyma” olacak.) Ve eğer meslek mensubu haklı olduğu konusunda yargıya konuyu taşımak istiyorsa, yargıyla devam eden bir süreç var. Bu yanıltıcı finansal tablonun yaptırım sürecinde Gelir İdaresi Başkanlığı ile Türk Ticaret Kanunu uygulamasının karşılıklı karşılaştırılmasını bu şekilde bir tablo halinde vermeye gayret ettim.

Şimdi genel denetime bakış, buralarda zamanı tabii çok fazla harcamamayı düşünüyor idim. Şimdi efendim bildiğiniz gibi, Kamu Gözetim Kurumu Türk Ticaret Kanunundan

aldığı bir yetkiyi kullanmakta ve 88'inci maddede bu yetki, uluslararası standartlara uyumlu olarak, hem standartları yayınlamak, hem muhasebe standartlarını, hem de denetim standartlarını yayınlamak ve denetimin uluslararası standartlarla uyumlu bir şekilde götürülmesi görevini kuruma vermiş durumda. Herkes elinden geleni yapıyor. Sayın Başkan'ın "çözüm ortağı" tanımlamasından sonra eğer öneri sunmamız gerekiyorsa, önerilerimle ben devam etmek istiyorum.

Esasen, 1988 yılından bu yana bildiğiniz gibi, Sermaye Piyasası Kurulu Tebliği ve düzenlemeleriyle hem Uluslararası Muhasebe Standartları, hem de Uluslararası Denetim Standartlarıyla birlikte uygulama devam ederken 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname sonrasında konu, Kamu Gözetim Kurumu tarafından götürülür hale gelmiş durumda. Standart ilkeler "UFRS" veya eski adıyla "AVESİS", Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarından çeviri suretiyle mevzuata kazandırılmış ve eş zamanlı olarak da Uluslararası Denetim Standartları dilimize çevrilmiştir. Bunu biliyoruz.

Sonra bildiğiniz gibi, yine Resmi Gazetede yayınlanıp, uygulama imkanı bulamayan "KOBİ TFRS", "BOBİ FRS"nin yerine gelmesiyle beraber uygulama da Türkiye'den kalktı ve "BOBİ FRS Standartları" uygulamaya tekraren başladı.

Şimdi BOBİ FRS Standartlarını veya Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre düzenlenen finansal tablolar, Türkiye Denetim Standartları ve Bağımsız Denetim Standartlarına göre denetleniyor. Geline nokta da Kamu Gözetim Kurumu "KÜMİ FRS" olarak kısaca adlandırılan Küçük ve Mikro İşletmeler Finansal Raporlama Standartlarını yayınlamış durumda. Yine aynı Resmi Gazetede "KYS 1" ve "KYS 2" olarak Kalite Yönetim Standartları 1 ve 2 olarak, Kalite Kontrol Standartlarının yerini alan standartlar yayınlanmış durumdadır. Bunlar da yılbaşında, 16 Ocak Resmi Gazetesinde yayınlanmış olup, Kurum tarafından gerekli eğitimler verilmektedir, İstanbul'da olanlarına da biz de katılım göstermeye çalışıyoruz.

Şimdi şöyle bir baktığımız zaman, ben bir tabloyla da daha sonra karşılaştırmayı yapacağım. Meslek mensupları olarak biz Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre uygulanan, öğretilen, mali tabloları 3568 Sayılı Yasamızda yer alan Çalışma Usul Esasları Yönetmeliği ve YMM Tasdik Yönetmeliği ilkelerine göre denetlemekte ve değerlendirmekteyiz. Ve bu şekilde mesleğimizi sürdürüyoruz.

Bu Muhasebe Uygulama Genel Tebliği ve Tek Düzen Hesap Planı; çoğu zaman katılmıyorum sunulanlara, vergi amaçlı finansal tablo düzenleme gibi bir amacı yok. Bizzat kendi içinde ticari kardan, mali kara nasıl geçileceğine dair düzenlemeleri içermekte. Yani istediğiniz gibi karşılık ayırabilirsiniz, amortisman ayırabilirsiniz ve kıdem tazminatı karşılığı ayırabilirsiniz, burada bir engel yok. Sadece "vergi matrahına ulaşırken vergi kanunlarındaki uygulamaları yapın" diyen bir Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinden bahsediyoruz. 30 küsur yıldan beri mesleğimizi

yapmamızı sağlayan değerli emeklerle oluşturulmuş. Buradan hareketle de vergi kanunlarının uygulamasına geçildiği zaman, kural bazlı bir çalışma içerisinde oluyoruz. TFRS ve BOBİ FRS ve BDS ve TDS’ler açısından bakıldığı zaman ise konu, ilke bazlılığa dönüyor. Dolayısıyla iki ayrı model üzerinde meslektaşlarımız mesleğe iki yönüyle gayret eden, bu 6 bin kişiden bahsediyorum.

İki ayrı modelde çalışıyorlar. Biri “ilke bazlılık”, biri “kural bazlılık” ikisinin arasında, sayın İbrahim AKTAN Başkanımız bunu sıkça kullanırlar “değerleme ve ölçüm düzenlemeleri farklı iki ayrı modelden” aslında bahsediyoruz.

BAşKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Son iki dakika.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Son iki dakika mı? O kadar oldu mu stadım? Peki, o zaman burayı geçiyorum ben. Böyle bir tablom var. Bu tabloda karşılaştırmaları da yapmış durumdayım. Dolayısıyla onu da geçmek, o kadar uzun süreceğini tahmin etmedim ama, peki efendim zaman,

BAşKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Sorun olarak gördüğün şeyleri söyle.

ERCAN İSMAİL ÜNAL O zaman evet öyle yapacağım, peki.

BAşKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Zaten bunları siteye koyuyoruz.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Tabii koyuyoruz, ama keşke zaman olsa, tabii sınırlı olunca böyle oluyor, peki efendim.

Sonuç itibariyle demek istediğim şudur; Ben standartlara genel bir bakış olarak böyle bir tablom var yine. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre düzenlenen finansal tablolar, Uluslararası Denetim Standartları veya Bağımsız Denetim Standartlarına göre denetleniyor. Dış dünyada ise, Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Standartları uygulanırken, biz bunları uygulamadan BOBİ FRS Standartlarını uygulamış vaziyetteyiz.

Halka açık olmayan işletmelerin “Küçük ve Orta Boy İşletmeler Denetim Standartlarına” göre denetlendiğini görüyoruz. Burada iki tane yazıdan alıntı yapıyorum altında, Avrupa Birliği’yle ve bir de İFAC yetkilisi, oraya bakılabilir.

Türkiye’deki uygulamada ise, TFRS veya TAM SET finansal tabloda, Bağımsız Denetim Standartları ve Türkiye Denetim Standartlarına göre denetim yapılıyor.

BOBİ FRS’de aynı standartların uygulandığını görüyoruz. Burada uluslararası uyum bakımından nacişane üzerinde durulması gerektiğini düşünüyorum. Bir dakikamı kullandım herhalde?

Burada “küçük işletmeler” kavramı vardı KKS 1’de. KYS 1 ve KYS 2’de bunun karmaşıklık düzeyi küçük işletmeler olarak değiştirildiğini görüyoruz ve Kalite Kontrol Standartlarına ilişkin düzenlemelerin gerekirse tek sayfalık açıklamayla yapılabileceklerini anlatan bir bölüm bulunuyor. Bunu İstanbul’da kurumun yapmış olduğu bir toplantıda da katkı olarak sunmuştum.

Efendim şimdi dilek ve önerilerle, sayın Başkan bir dakika daha ilavenizi alayım.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ İki dakika.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

İki dakika, peki teşekkür ederim. Şimdi KKS 1’in uygulandığı yıllarda KGK bulgularında önemli bir değişiklik olmadığını görmekteyim, ben bunların hepsini karşılaştırdım yıllar itibariyle. Şimdi KYS 1 ve KYS 2 geldi karşımıza, Kalite Yönetim Standartları. Bu standartlarda da benzer sorunlarla karşılaşmamak adına, 2017’den bu yana Kurumun eksik gördüğü konular ve eleştiri konularına baktığımız zaman hemen hemen aynı şeylerin devam ettiğini görüyoruz.

TFRS uygulaması dışındaki şirketlerde karmaşık BDS’ler yerine daha kolay KOBİ BDS uygulanmasını bir öneri olarak sunmak istiyorum. Birçok Avrupa Birliği ülkesi bunu uygulamaya almış vaziyette, bizde de olursa sanki fena olmaz gibi geliyor.

Sonra ceza verme şeklinin, finansal tabloların yanıltılma derecesine göre olmasını önermekteyim yine. KGK tarafından hangi hesabın, hangi teknikle ve nasıl denetlenmesi gerektiğini gösterir, ister adına “örnek çalışma dosyası” diyelim veya “uyulması gereken çalışma şekli” diyelim, bir dosya yapılmasını yine öneriyorum. Bu önerimi yedi yıldan beri tekrarlıyorum bu kürsüden. Çünkü denetçinin takdir hakkı kavramının önemine inanmaktayım.

Şöyle ki; denetçiye kanıt toplama tekniklerinin serbestçe kullanılması tavsiye ediliyor. Altı tane kanıt toplama tekniğı var bildiğiniz gibi. Hangi bilanço kalemini, hangi tekniğı göre denetleyeceğini ve neyi yaparsa sorunlu, neyi yapmazsa sorumlu olacağını ve sorumluluktan azade olacağını denetçinin bilmesinin ve mesleğın ölçülebilir hale gelmesinin önemini vurgulamak istiyorum. Yani mesleğini hukuk güvenliğı içinde yapmayı sağlayacak şekilde adımların atılmasının yararına inanıyorum. Bu genç kuşakların da mesleğimize olan talebini artıracaktır.

Bunu yine teminen ilk baştaki karşılaştırmada da yapmıştım. Disiplin hukukunun TÜRMOB ve 3568 Sayılı Disiplin Hukukunun Kamu Gözetim Kurumu düzenlemelerinde de uygulanmasını tavsiye etmekteyim. Yani Kamu Gözetim Kurumu, eğer ben mesleğe aykırı davranmışsam, benimle ilgili olarak tespitlerini meslek örgütümüze bildirmesi, meslek örgütünün disiplin hukuku ve uygulamaları çerçevesinde kendimi savunmamın sağlanmasının, mesleğin ilerlemesi bakımından son derece yararlı olacağını düşünüyorum.

O yazılardan birinde var. Örneğin Hollanda'daki uygulamada, burada buna ilişkin bir düzenleme yapılmış. Şimdi kaliteyi artırmak ve rekabeti normalleştirmek adına, üstadımız da belirttiler, ücret konusunu. Maddede ücreti “belirlenebilir” diyor, “belirler” demiyor Kamu Gözetim Kurumuna, ancak “belirleyebilir” diyor yönetmeliğin içinde.

Bunun yapılması şu bakımdan, yönetim sistemini anlatırken değerli meslektaşlarımız, kaynak kavramından bahsediyorlar, “insan kaynağı”, “teknoloji kaynağı” ve dört kaynağın birarada gelmesiyle ancak kaliteli bir denetimin ortaya çıkacağını anlatırlarken, bu kaynaklardan en önemlisi ise “ücret”. Gerekli ücreti sağlamak koşuluyla denetimin kalitesini sağlamamız mümkün olabilir. Ama burada da çalışma saatinin de şirketlerin büyüklüklerine göre düzeltilmesi, yani en alt sınırdan giren, orta büyüklükteki ve büyük şirketlerin her birinin çalışma saatlerinin ayrı ayrı tespit edilmesi ve bir çalışma ücretinin tespit edilmesinin, inanıyorum ki, Maliye Bakanlığı bizim çalışmalarımızdan nasıl memnunsam, Kamu Gözetim Kurumu da bu denetim ücreti konusunda bir belirleme yaparsa, sanıyorum onlar da memnun kalacaklar uzun dönemde.

Ben sabırlarınıza teşekkür ediyorum. Eğer aştıysam süremi de özür diliyorum. Sağolun. Ben burada tamamlıyorum üstadım.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ

İsmail beye teşekkür ediyoruz. Ben de şu düşüncesine katılıyorum. Ücret tarifiesi, haksız rekabeti de ortadan kaldıracak. Bu çok önemli yani ve mesleği de disiplin etmiş olacak. Bu anlamda, o düşünceye aynen katılıyorum.

Şimdi konuşmacı Avukat Doktor Abdullah YAVAŞ beye geldi, “bağımsız denetime ilişkin uygulamalardan doğan ihtilaflar”. Bu ihtilaflar nelerdir? Yargının olaylara bakış açısı, İdare'nin bakış açısı, meslektaşın bakış açısı, böyle somut ortaya koysak tüm camianın faydalanmış olacağına inanıyorum. Buyurun söz sizde sayın YAVAŞ.

AVUKAT DR. ABDULLAH YAVAŞ

Teşekkür ederim sayın Başkan. Sayın KGK Başkanına ve haziruna saygılarımı sunuyorum ve konuya hem bağımsız denetim, hem muhasebe standartlarının nereden geldiğiyle başlamak istiyorum. Sonuçta da oralardan nereye geldiğimize ulaşmış olacağız. “International Federation of Accountants” IFAC, muhasebecilerin 1977’de kurmuş olduğu bir örgüt var. 1977’de 51 ülkeden, 63 kurucu üye, 07 Ekim 1977’de bir toplantı yapıyorlar ve o toplantıda bir karar veriyorlar, diyorlar ki, “biz bir örgüt kuralım, muhasebeciler kendi kendimize bir destek olalım diye”. Ve ilk başlık “misyonlarında”, bağımsız denetim ve güvence denetimi, devlet muhasebesi, etik ilkeler ve muhasebe meslek mensuplarının eğitilmesi konularında, yüksek kalitede vesaire, vesaire. O gün ilk toplantıda, muhasebe örgütü, bağımsız denetimi de kapsayan bir misyon üstleniyor. 1977’deki o misyon toplantısında muhasebe rehberi hazırlamak da var. Meslek mensuplarının işlerini iyi yürütmeleri için onlara yardımcı olmak. Denetçilerin yasal sorumluluklarına ilişkin olası bir çalışma gibi, muhasebeciye değer ifade eden diğer çalışmaların üstlenilmesi, denetim rehberleri için kılavuz görevi görecektir, yani denetim kılavuzları fonksiyonu görecektir açıklamalar hazırlamak, geliştirmek gibi şeyler var.

Sonra 1978’de bu IFAC’ın içinden “International Auditing and Assurance Standards Board” çıkartıyorlar, diyorlar ki “biz bu denetim işini ayıralım “Uluslararası Denetim ve Güvence Kurulu” IAPC, Muhasebeciler Kurulu Federasyonu diye biz bunu içimizde ayıralım, ayrı bir örgüt olsun bunlar. Bu sefer denetçilerin kurulu ayrı bir örgüt oluyor. 78’den sonra da onlar çalışmaya başlıyor.

1991 yılında bu Uluslararası Denetim Standartları yeniden düzenleniyor. 78’de çalışmaları başlıyor. 2003 yılında şöyle gözden geçirdiler. Sonra 2008 yılında komple gözden geçirdiler, bu Uluslararası Denetim Standartları sistematüğini değıştirdiler. Hızlı hızlı geçiyorum.

Burada vermek istediğim temel mesaj, bu standartların ilk dünyadaki oluşumu ve sürecindeki temel çıkış noktası, meslek mensuplarının birbirlerine yardımcı olması, kılavuz hazırlayıp meslek mensuplarına işi nasıl yapacaklarını hem muhasebe standartları açısından, hem denetim standartları açısından yol gösterici nitelikte belge sunmak ve onları desteklemek. Yani üst bir örgüt olarak meslek mensuplarını denetlemek. Fonksiyonu, amacı, bugünkü standartların çıkış noktası bu. Ve bugünkü standartlar aslında bir “kılavuz” yani.

Şimdi buradan devam edersek Türk Ticaret Kanununa geliyoruz. Biz bu kılavuzları, bunları eleştiri olarak söylemiyorum, tespit olarak söylüyorum, bunların yanlış olduğunu da söylemiyorum, yani ifademden biraz yanlışlama gibi bir sonuç çıkabilir. Kesinlikle değil, durum tespiti.

Şimdi KGK'nın kullandığı hem muhasebe standartları açısından hem de denetim standartları açısından yetki “88” ve “397”nci maddelerde. 397’nci madde diyor ki, “finansal tabloları denetçi tarafından Kamu Gözetimi Muhasebe Denetim Standartları Kurumunca yayınlanan Uluslararası Denetim Standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetlenir”. Aynı şeyi muhasebe standartları açısından da söylüyor. Ama sonra diyor ki, “KGK değişiklik, işte işletme büyüklükleri, sektörler ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar için özel ve istisnai standartlar koymaya ve farklı düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Şimdi finansal raporlamada daha geniş bir hareket alanı var. Bağımsız denetim standartlarında aslında böyle geniş bir hareket alanı yok. Standartları, yani bugünkü mevzuatı olduğu gibi uygulamak zorunda, değiştirme yetkisini ben burada göremiyorum. Ama değiştirilebilir mi? Bu idari yetkinin kullanımı görevi, vesairedir, bu ayrı bir şey. Dolayısıyla hareket alanının biraz sınırlanmış olduğunu düşünüyorum. Bağımsız Denetim Standartlarının, bunu şunun için söylüyorum, standartların Türkiye koşullarına uyumlaştırılması meselesini değerlendirmek bakımından, bir sonuç elde edebilmek bakımından söylüyorum.

Şimdi “düzenleyici etki analizi” diye bir şey var. Bunun için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı bünyesinde, eskiden bu Başkanlık sistemi olmadan önce, devletin başka birimlerinde vardı bu zaten. OECD’nin 71’de yanlış hatırlamıyorsam, çabasıyla bize de gelmiş. Sonra Avrupa Birliği’ne katılım sürecinde, o Avrupa Birliği’ne katılım çalışmalarının yoğunlaştığı dönemde, ben SPK’daydım o dönemde. Özellikle uygulanmış ve SPK’nın da her tebliğde, her düzenlemede dikkat ederek uyguladığı, düzenleme, düzenleyici etki analizi.

Düzenlemeyi yaparken, yaptıktan sonra değil, yapmadan önce, yaptığın düzenlemenin maliyetini, faydasını, artısını, eksisini, zararını, yani “attığın taş ürküttüğün kurbağaya geliyor mu” ki, bunu bir analiz et, bir faydası var mı, yoksa faydası daha mı düşük maliyetine göre veya yapacağı olumsuz etki daha mı fazla olumlu etkiye göre, sonuç olarak bir analiz yap ve bu çevre faktörü olarak analizin içinde işte meslek mensubunun durumu var, işletmelerin durumu var vesaire, işte her şey var. Her durumu dikkate alarak bir analiz yap ve yapacağın düzenlemeyi buna göre çıkar ki uyumlu olsun.

Şimdi çeviri suretiyle kılavuzların Türkiye’de mevzuat olarak uygulanıyor hale gelmesi, bu düzenleyici etki analizi meselesi olmasa dahi Türkiye’deki bir düzenleyici kurumun çalışanının, yöneticisinin düzenleme yaparken, yaptığı düzenlemenin piyasaya nasıl bir etkisi olacağını mutlaka analiz ediyor olması gerekir. Ediyor yani bunun şeyi yok, mutlaka düşünüyor bir şey. Çeviri olması, bu muhakemeden de mahrum kılıyor, böyle bir imkanı yok, uyumlu yapmak zorunda. Dolayısıyla bunlar veri olarak geliyor. Düzenleyici kuruma da veri olarak geliyor.

Şimdi mevzuat olduktan sonra da, mevzuata aykırılıkları tespit edilen bağımsız denetim kuruluşları. Mevzuat ne? KGK'nın üzerinde herhangi bir çeviri dışında bir muhakeme yetkisi olmayan standartlara aykırılık, kılavuz aslında bunlar. Şimdi Türkiye'de böyle bir KGK standartları gibi, yani Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Denetim Standartları gibi bir mevzuat yapma kültürü yok. Böyle bir anlayış yok. O detayda bir standart mümkün değil. Düzenleme mümkün değil öyle bir şeyi. Mecburen yapılmış bir şey bu.

Şimdi böyle bir yetki verdiğinizde de o yetkiyi kullanacak kurumun, yetkisini kullanmaması yanlış bir şey. Mevzuata aykırılığı tespit ediliyorsa, standarda aykırılığı bir şey yapmak zorunda. İşte uyarı, askıya alma vesaire. Bunların hepsi, işte kurulca gerekli görülen durumlarda bağımsız denetime tabi işletmelerin finansal raporlarının kurumca standart ve düzenlemelere uyumlu gözetimini yapmak. Biraz önce bahsedilen konu bu.

Bu aslında KGK'nın incelemelerini tam yerinde yapabilmesi için, çok güzel bir madde. Çünkü mutfağına gitmeden, bağımsız denetçi üzerinden neyin ne kadar doğru veya yanlış olabildiğini tespit etmek bazen hiç mümkün olmuyor. O yüzden de KGK'nın bunu henüz kullandığını ben bilmiyorum. Kullanabilirse, daha iyi sonuçlar elde edeceğini düşünüyorum ben, hani genel olarak sonuç elde etmek bakımından hem meslek mensupları açısından, hem de işletmeler bakımından yararlı.

Sürdürülebilirlik konusu anlatıldı, neyse bunları geçiyorum.

Şimdi bütün bu anlattığım çerçevede, denetçiye ağır bir yük yüklenmiş oluyor aslında. Yani Türkiye toprağına, bu coğrafyaya uygun olup, olmadığı veyahut da uyumlaştırılıp uyumlaştırılmadığı tartışmalı hale gelebilir mevzuata aykırılık sebebiyle. Allah'tan meslek mensubunun faaliyetinin askıya alınması cezası hiç verilmemiş. Bir de iki yıl içinde tekrar aykırılık olursa, uyarı cezası vesaire o daha ağır. O da uygulanmamış Allah'tan, uygulanmıyor. Ama bu, idarenin kendi iyi niyeti, iyi niyetli yorumuyla vesaireyle ilgili. Birgün birisi gelir, öyle bir uygular ki, ortalık darmadağın olur. O yüzden de 660 sayılı KHK'dan gelen, SPK 554'ten gelen denetçi sorumluluğu, şimdi ikisinde de benim her zaman üzerine basarak şey yaptığım, KGK kapsamlı denetimlerde, SPK'yı bir tarafa bırakıyorum, bankalar itibar ediyorlar. Yani bu bir zaman aldı, bir süreç gerektirdi, "bağımsız denetim raporun yoksa kredi vermiyorum" diyor banka. Yarın bağımsız denetçinin KGK'ca verilen kusur kararı gereğince, çünkü mevzuata aykırılık bir kusur. O kusur sorumluluğundan kaynaklanan bir sorumluluğu olabilir mi bankalarca. Başkasını hiç dikkate almıyorum, bankalar acaba bağımsız denetçilere bir gün, bu TDK çıktığından beri ben bunu sorguluyorum. Bu tehlikeli bir şey, o yüzden de sorumluluk KGK'ya iş düşüyor. KGK'nın burada yetkisini kullanırken çok dikkatli olması gerekiyor, Allah onlara da kolaylık versin.

Düzenleyici etki analizleri meselesini bir daha hatırlattıktan sonra, şimdi bu önceden yoktu, yeni bir şey, ilk başta yoktu. 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara veya kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edilmesi halinde.

Şimdi bu SPK, yıllarca bu genel ve özel nitelikteki kararı yoktu kanunda. O da sonradan aldı. Öyle bir madde kondu Sermaye Piyasası Kanununa. Bu genel ve özel nitelikteki karar, bir denetçi veya denetim kuruluşu hakkında bir karar alıp, onun üstüne tekrar daha karar alma yetkisi veriyor. Bir denetçiye “bir şeyi yap, üç gün içinde şunu sat” dedin, satmadı mı dördüncü günü bir ceza daha uygulama yetkisi veriyor. Çok dikkatli kullanılması gereken bir şey.

Bir de KHK kapsamında yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formları, aynı ifade Sermaye Piyasası Kanununda var. Aynı başa döndük. Başkasına ait standartları, standartlara aykırılığı idari para cezasına öyle bir bağladı ki, bilmiyorum çok acımasız geliyor bana.

Şimdi ben yargıda bir miktar KGK’ya karşı açtığım davalar var, KGK işlemlerine karşı. Buraya geçirmedi, ama şahsi olarak hani burada telaffuz edebileceğim. Şimdi kamu kurumlarında şöyle bir şey var, yıllarca SPK’da çalışmış birisi olarak biliyorum. Az buçuk yöneticilik de yapmış birisi olarak. Şimdi herkes hukukta mahkemede davasını kazanmak ister, bunda bir tereddüt yok. KGK avukatları da kazanmak istiyorlar, bunda da bir beis yok. Ben de kazanmak istiyorum bunda da beis yok. Amma velakin mesele mesela, denetim şirketleri tarafından denetlenen şirketlerin TMSF’yle olan borçlarının ve alacaklarının teyidinin yapılmadığı tespiti, böyle bir tespite ilişkin, İdare Mahkemesinde uğraştık. Danıştaya gitmedik yanlış hatırlamıyorsam, istinaf da reddedince bıraktık. Bu bir tanesi.

KGK inceleme raporlarındaki durum 10 - 12 tane, 7 – 8 tane, 15 tane, aykırılık peş peşe diziıyorlar. İyi bir taktik davayı kazanmak açısından, bir de KGK’nın 660’ta açıkça da söylüyor, “bana idari başvuru yapmayacaksın” diyor, “itiraz başvurusu yapmayacaksın ben ceza verdikten sonra, ben onu değerlendirmiyorum, mahkemeye gideceksin direkt” diyor. Bu başka kurumlarda pek yok. zaten bilmiyorum başka neresi var. Yani uzman bir kurum olarak, bu işin yetkilisi kurum olarak hiç olmazsa başvurumu son bir defa daha değerlendir, ben nacizane bir vatandaşım, kapından çevirme” aslında öyle olması gerekiyor. 10- 12 tane, 15 tane aykırılığı büyüklüğü, küçüklüğü, önemli, önemsiz.

İdare Mahkemesi hakimine gidiyorsunuz, ben çok teknik savunma yaptım denetim standartlarına, o standarttan, bu standarda, çünkü takdir yetkisi meselesi, en sonunda söyleyecektim, şunu da söyleyeyim; denetçinin takdir yetkisi, muhasebecinin takdir yetkisi finansal raporlama standartlarında var. Denetçinin takdir yetkisi denetim standartlarında var. Denetçinin takdir yetkisini hiç dikkate almıyor KGK, inceleme uzmanı hiç dikkate almıyor. Kendisinin bir takdir yetkisi var. Onu kabul ediyor, o veri

zaten. Ama denetlediği objenin de bir takdir yetkisi var. O takdir yetkisinin doğru kullanılıp, kullanılmadığını değerlendirmesi lazım aslında. Aykırı olabilir. O takdir yetkisini çok mu zorlayarak, takdir yetkisini kötüye kullanarak mı o aykırılık oluştu? Bunu aslında değerlendirmesi lazım.

TMSF size “senin bana bu kadar borcun var” der mi? TMSF başka herhangi bir ülkede var mı? Bu Türkiye’ye özgü bir kurum. Ve istisnai yani hukuken, bizim Hukuk Fakültelerinde anlatıldığı zaman, çorba bir kurum aslında, yani böyle bir teknik olarak sistem içine oturmayan bir kurum. Haciz, icra o kadar kolay ki, hiçbir şey yapması gerekmiyor. Pat diye koyuyor, bitiyor. Bir kararla el koyuyor. Bu kadar yetkisi olan bir kurum, sizden alacağıyla ilgili size bir şey yapar mı? Pazarlık yapar gibi bugünden beş yıl içinde tahsil edecek bunu, “senin bana bugün yüz lira borcun var” bir yazı verir mi? Mektup gönderiyor denetçiye “ver” diye, vermemiş, ama bu eleştiri konusu yapılıyor.

Şimdi bunu 12 tane aykırılıkla birlikte, bizim İdare Mahkemesi Hâkimine anlatın. Anlatmaya çalışıyorum, bu camiada bu standartları anlayacak, oturduğu zaman muhakeme edebilecek kaç kişi var? İdare Mahkemesi Hâkimini düşünün. Ben bu standartları İngilizcesinden, Türkçesi daha yokken, okudum, anlattım ders olarak. Bende aşağı yukarı bir fikir var, birleştirebiliyorum. Mesela 580’deki bir mesele, 780’de başka bir mesele, yani denetçinin yetkisiyle ilgili veya yapacağı çalışmayla ilgili, birbirini kollayan, denetçiyi kollayan iki ayrı hüküm var mesela. KGK uzmanı bir tanesini esas alıyor. KGK’ya olan savunmada da yazıyorsun “şu da var”, nihai idari kararda dikkate alınmıyor. Nihai idari ceza kararında dikkate alınmamış oluyor.

Şimdi denetçi görüşü 2’nci madde; denetçi görüşü çok istisnai bir şey. Denetçi görüşü hatalı olmaması gerekir. Çok doğru, nihai zaten ürün, denetçinin ürünü, denetçi görüşü. Ama denetçi görüşü, çalışmanın sonucu. Denetçi görüşü oradaki görüşe bakıp da “senin görüşün hatalı, o değil de, bu olması lazım” gibi şeyler öyle var, epeyce var KGK’nın eleştirisi diyeyim. Biraz bana anlaşılır gelmiyor. Takdir yetkisi vesaire, çalışma sistematığında, çalışma kağıtlarında, kalite kontrol sistemlerinde vesaire sorun olur, denetim şirketinin ve denetçinin “bu sonuç buradan çıkmamalı” dersiniz ve onu şu standart değil de, bu standarttaki buna göre, ama öbür standartta da tam benim dediğimi diyor, ne yapacağım bunu, uzman öyle yazıyor? Uzmanın yazdığına, ben birkaç kademedede çalıştığım için biliyorum. Uzman yazar, yapmıştır incelemeyi, o bilir işi, yukarıdaki daire başkanı bilmez işi, asıl uzman bilir. Daire başkanı yüzeysel sorgular, geçer, gider. Ama uzman da genç adam, dinç adam, o da yazmak istiyor, böyle coşku var, onu şey yapmak lazım, bu da zaman gerektiriyor. Mesele bunlar.

Şimdi yapılan stok sayımının gerçekleştirdiği yer bilgisinin yer almadığı çalışma kağıdında. Bu bir eleştiri. Şimdi yer bilgisi, bir tane stok mevkisi varsa, bir tanedir zaten, başka nerede yapılacak bu? Önemli olabilir bu. Öyle bir işletme, öyle bir durum olur ki, hakikaten yer bilgisi çok önemli olabilir, en ağır cezayı bile verebilirsin, ama

alelade bir şirket, yer bilgisi yer almıyor diye de, bu eleştiri konusu yapılır mı'yı çok değerlendiremiyorum.

Yüzde yüzü sayılan bir stok grubunda örnekleme yapılmadığı eleştirisi var. Örnekleme, denetim standartlarında var “örnekleme yapacaksın” diyor. Nerede diyor? Çok büyük kütlelerde örnekleme yapılır. Bu istatistiki bir şeydir yani, bu örnekleme istatistiki bir şey. Ben yüzde yüzünü saymışım, hangisinin örneklemesini yapacağım? Bu bir eleştiri konusu yapılmış.

İşletmenin sürekliliğinin devamı meselesi, biraz fantastik geliyor anladığım kadarıyla inceleyen uzmanlara hani, güzel bir konu. Onun üstünde çok duruyorlar ama. Şimdi işletmenin sürekliliği ile de tehdit görmesi lazım denetçinin. Durup, dururken işletmenin sürekliliği ile ilgili bir şey söylemesi, aslında değerlendirmesi gerekiyor. Aslında 395’miydi, SPK’da da var, riskin erken saptanması komitesi meselesinde de var bu işletmenin sürekliliği meselesi. Orda da bir yükümlülük var. Onu da uygulamak gerekir vesaire gibi.

Bir şirketin mevzuatı, standartlarda var. Şirketin faaliyet gösterdiği mevzuat çerçevesiyle ilgili bir analiz yapması gerekiyor denetçinin, riskleri vesaireyi hep tespit etmesi gerekiyor, bunu çalışma kağıdına kaydetmesi gerekiyor. Çay üretim şirketi, Karadeniz’de bir yerde, nedir bunun mevzuatı diye araştırdım, “Çay Kanunu”. Üç maddeden oluşuyor. Bunun ben aykırı olmadığını nasıl izah edebilirim. Gittim İdare Mahkemesine izah etmeye çalıştım, Çay Kanunu, üç tane madde. Üçüncü madde şunlar yürürlükten kaldırıldı, vesaire. Birinci maddesi, çay tarımı, üretimi, işletmesi, satışı bu kanun hükümleri dahilinde serbesttir deniliyor. Risk de yok zaten, serbest her şey.

Şimdi yargılama sürecine geelim. Şimdi İdari Yargı yerindelik denetimi yapamıyor ve İdare’nin takdir yetkisini kaldırarak şekilde yargı kararı veremiyor. Bu hem Anayasa’da var, hem İdari Yargılama Usulü Kanununda var. Dolayısıyla İdare Mahkemesi hukuk denetçisi, yüzeysel denetim yapıyor aslında, hukuka uygunluk denetimi yapıyor. Dolayısıyla İdare bu kararı doğru mu vermiş, yanlış mı vermiş, bakmıyor. “KGK bu kararı işin esasına uygun mu vermiş’e” bakmıyor, “hukuka uygunluk var mı” diye bakıyor.

Bir tane dava kazandım bütün bu şeylerden. Onun da tek sebebi, gerekçeyi, uzmanın raporundaki gerekçe, daha doğrusu yaptırım diyelim uyarı, Kurul gerekçeyi belirtmeden daha üst bir yaptırım vermiş. Ben de gerekçesini ne acaba bilmiyorum, kararı görmüyoruz. “Gerekçesi ne acaba?” diye mahkemeye “istiyorum” dedim. Mahkeme ben daha şey yapmadan bastı, geçti şeyi zaten, hakikaten gerekçesiz olmaz. Sonra KGK değiştirdi, raporu eskiden gönderiyordu, şimdi raporu göndermiyor, “bulgu notu” diye bir şey gönderiyor, sonradan ona geçti. Çünkü raporda her şeyi görüyorsunuz, uzmanın değerlendirmesini görüyorsunuz. Şimdi bunlar savunmalar, yani hukuktaki şeyler.

Şimdi Yargı, İdarenin takdir yetkisini kaldıracak karar alamıyor, ama takdir yetkisi meselesinde, idarenin takdir yetkisiyle, denetçinin takdir yetkisi meselesini de aynı Anayasa'nın düzenlediği, idarenin takdir yetkisi, mahkemenin takdir yetkisi meselesi gibi birlikte düşünmek lazım. Biri birisinin takdir yetkisini durup dururken kaldırabilir mi? Denetçinin takdir yetkisini, KGK denetçisi hiç sorgulamadan ortadan kaldırabilir mi? Bütün bu denetimlerde, benim gördüğüm bütün raporlarda, çok temel önemli bir mesele bahsedildi burada, İsmail bey çok sağolsun. Çok kilit bir mesele diye düşünüyorum ben bunu. Bütün standartlarda var, bütün denetim standartlarının için de, “denetçi şunu muhakeme eder, şunu şöyle yapar, şunu şöyle analiz eder, şunu şöyle değerlendirir” gibi, bunların hepsi takdir yetkisi, bütün bu şeyleri bir kenara bırakıp, şu maddeye aykırı diye eleştiri yapılır mı.

Peki çok teşekkür ediyorum sabrınız için, sağolun.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Burada tabii Kamu Gözetim Kurumu denetçiye verilen takdir hakkının, bağımsız denetçiye de verilmesi gerektiği kanısındayım. Eğer ihtilaf olması halinde de, kurumda bir danışma birimi gibi bir şey kurulursa orada uzlaşma sağlanabilir.

Bir ikincisi, bu cezalarla ilgili, yani “ceza indiriminin caydırıcı olması anlamında” ve “bağımsız denetimin etkin olabilmesi anlamında”, uzlaşma müessesesi, cezada indirim, yüklü bir indirim, öyle % 20, % 30 falan değil. Tabii suçun nispetine göre değerlendirmek lazım, burada kasıt unsur varsa, ama hepimizin yaptığı çok teknik hatalar olmadıktan sonra, böyle daha az cezayla iktifa edersek, hem meslek, hem de kurum bundan kazanmış olur diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Şimdi evet, Kamu Gözetim Kurumu'nun değerli Başkan Yardımcısı, size biraz süreyi fazla verelim de konuyu hem bir toparlarsınız, hem de eleştirilere bir nebze olsa çözüm getirirseniz teşekkür ederiz şimdiden. Buyurun sayın Mustafa SEZEN söz sizde.

MUSTAFA SEZEN

Sayın Kamu Gözetim Kurumu Başkanım, sayın İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Oda Başkanım, değerli katılımcılar ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2,5 saat oldu, yoruldu herkes, ben toparlamaya çalışayım. Tabii bu yirmi dakikada olmaz. İnteraktif bir şey olsun, sorularınızı anında sorabilirsiniz. Şimdi slayttan başlayalım, sunumumun bir kısmını da internet sitemizden ilerleteceğim.

Şimdi genel olarak faaliyetlerimizden bahsedeceğim. Çünkü beş konuyu hızlı geçmeyi düşünüyorum, inceleme kısmı üzerinde biraz durmak istiyorum, her zaman fırsat olmuyor bu şekilde. Epey de online katılımcı var. Onları da selamlıyorum. Onların da soruları varsa alalım. Hızlı geçeyim, esas konumuzda yavaşlayalım incelemelerde.

Mevzuat değişikliğini üstat anlattı. Bunlar nedir sizin için, yani kullanıcı dostu mevzuat değişiklikleri? Şimdi rotasyonu eşitledik. Denetim şirketi müşterisini yedi yıllık yaptı, ama 5'inci yılda değiştirmek zorundaydı, onu eşitledik, bu iyi oldu. Cezaların seyreltilmesi ise, “uyarı, askı, iptal” gibi çok dar bir ceza skalası vardı. O askının bir kademe düşüğü kısıtlanması şeklinde oldu, yönetmelikte detaylandıracağız.

Uyarı cezasının bir düşüğü ikaz oldu, dolayısıyla hali hazırda ceza mahiyetinde olmayan bir ikazın bir düşüğü de bilgilendirme idi. Çünkü ceza skalası 3'ten. 6'ya çıkıyor. İdari yaptırıma uygun orantılı idari para cezası verileceği için, idari para cezaları da bu nispette seyreltilmiş olacak.

Burada 8'inci maddeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Biz aslında hedef kitlemizle iletimimizi artırmak istiyoruz. Bu kamu idari yapısı içerisinde pek mümkün olmuyor açıkçası. Daha esnek bir yapıya ulaşırsak, daha etkili olacağız sahada, onu düşünüyoruz. Onunla ilgili çalışmalarımız olacak sahada, üstat kısaca değindi.

Biz aslında mevzuat değişikliği kısmını açıklarken, 18 maddemiz vardı ama, işte yoğunluk 4 – 5 madde ancak çıkarabildik. Neler vardı sizler için? Örneğin “bağımsız denetim” unvanının, şu an biliyorsunuz isteyen herkes gidip şirkete bu unvanı koyabilir. Kart bastırabilir. Onu yasaklamayı düşünüyorduk. Yani mevzuat değişikliği için çalışmalarımız sürecektir.

5'inci madde, biz denetim dosyalarının elektronik ortamda alınmasına ilişkin yetki aldık. Şimdi Maliye Bakanlığı e defter'e geçti işte, ilk başta tereddütler vardı, işte “yani hani kaydı atacağız, sonra düzeltmek için, düzeltme kaydı mı atacağız”, ama tam adaptasyon oldu. Bu da bizim orta vadeli hedeflerimiz arasında yer alabilir, hani çalışma kağıtlarının alınması.

Ve önemli, iki farklı, iki tane ilave daire başkanlığı kurduk. “sürdürülebilirlik” ve “risk ve veri analiz” dairesi.

Risk ve veri analiz dairesi, aslında bağımsız denetimden elde edilen paydanın artırılmasını amaçlayan bir daire. Oradan başlayayım.

Şimdi bunları okumayayım, buradan kurumumuzun internet sitesine geçebilir miyiz? Ben bunları aktarırım size.

Şimdi Risk ve Veri Analiz Dairesinin çalışmalarından şurada bahsedeyim. Biz malum bütün inceleme raporlarının, bu arada 20 bin'e yakındı, Emsal beyin dediği 2023 rakamları. Yıllık 19 bin küsur elektronik rapor alıyoruz. Bunların analizlerini yapıyoruz. Bunlardan anlamlı veriler üretiyoruz. Hem kullanıcılara, hem sektöre, hem bizlere veri analizleri alıyoruz. Risk analizleri yapıyoruz. Bunların şu an bir kısmını gerçekleştirdik. Bir kısmını gerçekleştireceğiz.

Şöyle ana sayfaya geleyim. Şimdi bakın bizim Risk ve Veri Analizi Dairemizin çalışmalarından bahsedeceğim. İnternet sitemizin oldukça önemli bir kısmını buna ayırdık, sağ tarafına, bağımsız denetime tabi sektör verileri. Şimdi şurada “tümünü gör” dersanız, aldığımız onca elektronik veriyi analiz ediyoruz, sektörel olarak. Böylelikle işletmeler kendileri girdiklerinde “ben bu sektörün neresindeyim”, “oranlarım tutuyor mu, tutmuyor mu” görecek.

Şu an 2021 finansal raporlama çerçevesi BOBİ ve TFRS, hepsini turalım. Bir örnek sektör gireyim, süt ürünleri imalatı. Bu sektörün yatay analizi, dikey analizi, devir hızları, karlılık analizi, nakit akış analizleri, finansal yapı borçluluk analizleri, hepsini yaptık burada. Finansal durum tablosuna baktığımızda, süt ürünleri sektörünün, mesela çok ciddi bir şekilde ticari borç var. Aktifin % 50’si, dönem varlıklarının % 70’i ticari borç, bunu görebiliyoruz. Dolayısıyla kendi mükellefimiz baktığında sektör ortalamasının neresinde? Şu an göremiyor, ama yakın zamanda denetime tabi işletme, buraya vergi numarası girdiğinde kendisinin beş yıllık analizlerini görebilecek. Sektörün neresinde olabildiğini görebilecek.

Şimdi bu yatayları biz geliştireceğiz. Örneğin, buradan risk analizleri türeteceğiz. Neler olabilir? Yazılımlarını yapıyoruz. İşte, maddi duran varlıklardaki artışın hasılatı tetiklemesi izleyen yıl. Hasılatındaki artıştan daha fazla ticari alacak artışının şüpheli alacak riski doğurabileceği gibi, bu hesaplar arası ilişkilerini tek tek yazdık ve riskli noktalar çıkacak ve denetçi de aslında risk noktalarını tespit edebilecek baktığında. Mesela kar/zarar tablosuna bakalım. Oldukça düşük bir kar marjıyla çalıştığını görüyoruz, %7’lerde, Faaliyet karı daha da düşük % 3’lerde.

Yine bir analiz tablosu, nakit akış tablosu analizleri. Nakit akış tablosu, biliyorsunuz çok farklı bir tablo. Sektörün büyüdüğünü görüyoruz. Yatırım faaliyetlerinde ciddi nakit çıkışı var. Öte yandan, işletme faaliyetleri nakit yaratan bir sektör. Bununla ilgili analizlerimiz var. İşte, “büyüyen işletme”, “genç işletme”, “daralan işletme” gibi. Bunları da sunmayı düşünüyoruz. Şu an sadece sektörel anonimleştirilmiş verileri görüyorsunuz. Bir sonraki aşamada kendi mükellefinizle ilgili bireysel verileri göreceksiniz. Müşteriniz kendini sektörün neresinde olduğunu görebilecek yatay-dikey analizleri, karlılık analizleri, devir hızları, bunu daha çok anlatmayı düşünüyorum ama, hızlı geçmem gerekiyor.

Şu “meta veri” dediğimiz, burada kullandığımız algoritmaları sizlere açıklıyoruz. Her bir oranın neyi ifade ettiğine ilişkin yorumları da yapmayı planlıyoruz. Aslında size biz, bir işletmenin risk analiz tablosunu vereceğiz. Bunu biz de alacağız. İncelemede çekeceğimiz dosyaları burada belirleyeceğiz.

Ayrıca, KGK 1000 verileri yayınlamak istiyoruz. Malumunuz, şu an denetime tabi olan firmalar, en büyük firmalar. Onların bağımsız denetimden geçmiş, gerçeğe uygun finansal verileri bizde. Bunları kamuoyuyla da paylaşmak istiyoruz. Buna istinaden bir

“daire” kuruldu, dairenin tek odak noktası bu. Bu konuya verdiğimiz önem açısından ifade etmek istedim. Bu bizim mevzuat değişikliğimizin bir yansımasıdır. Mevzuat değişikliği sonrası kurduğumuz dairenin yaptıkları ve yapacakları.

Aslında çok şey söylemek istiyorum. Yine zamandan incelemeye vakit ayırmak istiyorum. Bu yakın geleceğin flaş konusu. Biz bununla ilgili henüz lansmanı yapmadık, yani sadece biz size böyle bir tanıtım yapacağız. Şu an bununla ilgili toplantılar, konunun profesyonelleri, paydaşları arasında konuyu olgunlaştırmak üzerine yapılıyor. Bu yıl atacağımız somut adımları az sonra söyleyeceğim.

Sadece şunu söyleyeyim; sürdürülebilirlik konusunda dünyayla eş anlamda gidiyoruz. Birebir takip ediyoruz. Bununla ilgili neler yapacağız? İki tane standart var. Bu sene içerisinde “Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları”nı yayınlayacağız. Buradaki “Türkiye” kelimesine dikkat çekeyim. Aslında bu da hep uluslararası, yani Türkiye Denetim Standartları, aslında Abdullah beyin de dediği gibi “Uluslararası Denetim Standartları”dır. Türkiye Muhasebe Standartları da, uluslararası standartların birebir çevirisidir. Onlara müdahale etme şansımız yok, çünkü üyelik anlaşmamız onu gerektiriyor. Neden “Türkiye”? Bunu ben de merak edip sormuştum. Sanırım hukuk şeyini çok bilmiyorum ama, Resmi Gazeteye gittiğinde, o “uluslararası” kelimesi bir sıkıntı olmuş, o dönem Başbakanlıkta, o sebeple “Türkiye” demişiz. Uluslararası ile birebir aynıdır.

İki tane sürdürülebilirlik standardı var, “S1”, “S 2” diyeyim kısaca. S 2’nin altında 68, alt sektör standardı var. Bunlar bir müddettir taslak olarak duruyor. Bu sene içerisinde mevzuatımıza kazandıracağız. Zaten TTK 88’e göre, “Sürdürülebilir Standartları”nı yayınlamaya KGK yetkilidir. Kimler bu raporlamayı yapacak? Onu belirlemeye de KGK yetkilidir. Bu anlamda ilk yetki kullanılmış oluyor. İşte, yaklaşık 1,5 ay var. İlk mevzuatı bu şekilde kazandıracağız.

İkinci konu; Kimler sürdürülebilirlik raporlaması yapacak? Sürdürülebilirlik, biz bununla ilgili yetki alırken, vekilimiz “bize bir cümleyle anlatın”, sürdürülebilirlik zor bir konu da. İşte o zaman üstadın söylediği o Kızılderili atasözü, yani “biz bu dünyayı atalarımızdan miras almadık, çocuklarımıza emanet aldık”. Üretiyoruz, üretirken dünyayı kirletiyoruz, üretirken insanı kirletiyoruz, çocuk işçiyi, kadın işçiyi üretirken belki mobbing yapıyoruz. Yani aslında dünyayı da kendimiz mutsuzlaştırıyoruz. Bunların etkilerini nötrleyecek adımlarımızı ortaya koyun, planlarınızı ortaya koyun gibi şeyler. Önemli bir konu ama, dediğim gibi “biz henüz startı vermedik”. Verdiğimizde belki inşallah burada sadece “sürdürülebilirlik” konulu toplantı yaparız.

İkinci konu; kimler bu sürdürülebilirlik raporlaması yapacak? İlk etapta kıstaslarımız şunlar:

Aktif toplamı 500 milyon, satış hasılatı 1 milyar, çalışan sayısı 250 olan işletmeler. Bunlar yaklaşık 278 işletmeye tekabül ediyor. Bunların % 50'si zaten şu an halihazırda raporlama yapıyor.

Yine bu konuya verdiğimiz önem açısından, internet sitemize bir daha geçelim. Aslında bizim daha fazla daire başkanlığına ihtiyacımız vardı ama, iki kuruluşumuz var. Onların da bir tanesi “sürdürülebilirlik”, bir tanesi de “risk ve veri analizi”. Daha aslında kritik şeyler varken, biz kontenjan, yani üstat buraya ayırdı.

Şimdi bakın, bununla ilgili ayrı bir internet sitemiz var. Tıkladığınızda oraya gidiyorsunuz. Burada her türlü örnek rapor, materyal, açıklayıcı metin, mevzuat, her şey var. Aradığınız her şey var. Burası sürekli güncel. Burası sürekli uluslararası otoritelerle online, eş zamanlı her türlü rehberi, kaynağı, dokümanı buradan her zaman bulabilirsiniz. Dediğim gibi, bu da mevzuat değişikliğimizden aldığımız daha fazlaydı, Bu konuda rehberliğimiz şu ana kadar iyi, bundan sonra daha iyi devam edecek. Yine görüş ve önerileriniz olursa devam ederiz.

Slayttan devam edelim yine. Şu an ben size risk analizi dairemizin çalışmalarını kısaca anlattım. O kısma gelip, oradan bakabilirsiniz. Sürdürülebilirlik, dediğim gibi startı verdiğimizde inşallah yine burada uzun uzun belki dört saat sadece bunu anlatırız.

Şimdi ne yaptık? Mevzuatını yayınlayacağız. Kimler sürdürülebilirlik raporu yapacak? Bunu da bu sene Kurum belirleyecek. Yani üstatla görüştüm, bu da bu sene yayınlanacak. Hangi işletmeler sürdürülebilirlik raporlaması yapacak? Önümüzdeki 1,5 ay içerisinde belirlenecek.

Son olarak, sürdürülebilirlik raporlaması yapacak kişilerin yetkilendirilmesi, bunlar denetçiler falan, onlar biraz daha zamana yayılır. Çünkü şu an Sürdürülebilirlik Denetim Standardı, UBS 5000, daha taslak halinde, 2025'te mevzuatımıza kazandırılacak, yine o da eş zamanlı. Şu an bunun denetimi güvence denetim standartları var 3000 ve 3400, ama ona göre yapılacak. Yani şu an denetim için biraz erken bir tarih.

Denetim Standartları, bunu yine hızlı geçeyim, yorulduk, üç saate yaklaşıyor.

Şimdi biz İstanbul'da da yaptık. İllerde dolaştık. KYS'yi anlattık. Şunu vurgulayayım. KYS, 1/2024'ten itibaren yürürlüğe girecek. Biz bu şene içerisinde tüm şirketlere yazı yazdık. KKS Rehberinizi, KYS 1'e göre değiştirin, güncelleyin. Yani 1,5 ay sonra kurulacak şirketler bize geldiğinde, biz onlardan zaten kuruluş şartı olarak KYS rehberini isteyeceğiz. Sizlerden de istiyoruz. Buna ilişkin yazıları yazdık. KYS, KKS'ye göre daha aktif bir süreç. Bunu anlatmayacağım tekrar ama, şunu yapmanızı bekliyoruz. Biz malum her yıl dosya incelemeleri yapıyoruz. Bir gün bununla ilgili de bir inceleme yapabiliriz. Sisteminizi oluşturun. Kalite defterinizi ortaya koyun. Buna

ilişkin riskleri de ortaya koyun. Bu risklere ilişkin atacağınız adımları ortaya koyun. Kurduğunuz bu sistemi her yıl en az bir kez “teftiş” diyeyim, “izleme” diyoruz, çek etmek zorundasınız. Sonuçlarını saklamak zorundasınız. Geldiğimizde bakalım. Yani hani zor bir konu, “kalite” dediğiniz nedir? Nitelikli, kaliteli bağımsız denetim. Hedeflediğiniz riskler nelerdir? Bir sürü risk var işte. “ücret tarifiesi” dedik. “maliye riski”, “nitelikli eleman riski”. “işletmenin denetim kültürüne yatkın olmama riski” vesaire, vesaire işte. İşte bu risklere karşılıklarınız nelerdir? Düşük ücret politikanız var mı? Yani elemanınızın kalitesini artırmaya dönük politikalarınız neler? Aldığınız aksiyonlar neler? Sonuçları neler? Şu an bu yükümlülüğünüz başlıyor. 2024’te başlıyor. Yıl bittiğinde de kurduğumuz sistemin ilk çekini yapmış olmanızı bekliyoruz.

Diğer bir konu, bu iyi bir konu. Biz Denetim Standartları Dairesinin bir dünya şeyi var. Biz ne kadarını aldı, 30 slayttan, 2’ye düşürdük. Bu da yine uygulama. Şimdi TFRS’ler var bir sürü. Bir de BOBİ FRS çıkardık. Tek standart, aradığınız her şeyi orada buluyorsunuz.

Şimdi biz daha az karmaşık işletmeler için denetim standardı yayınlayacağız inşallah önümüzdeki yıl içerisinde. Bunu BOBİ FRS gibi düşünün, tek bir standart, ama içinde hepsi var. Mantık yine aynı, yine biz risk esaslı bir denetim hedefliyoruz. Yine makul güvence verecek. Yine denetim prosedürleri var, mesleki muhakeme, mesleki şüphecilik, etik hükümler, belgelendirme var ama, hep TFRS, BOBİ FRS gibi düşünün. Bir tık daha kolay, komple bölümleri olan tek bir standart. Önümüzdeki yıl inşallah bu da girecek. Dolayısıyla bunlar için de bir tanıtım konferansı olur. Yani bir sürü güncelleme var ama, hani çok kısa vaktimiz varsa, bu iki konuyu uygulamak isterim.

KYS 1 ile ilgili aksiyonlarımızı almaya başlayın ve inşallah işinizi kolaylaştıracak bir standardı da kısa bir süre içerisinde mevzuatımıza kazandıracacağız.

Gözetim faaliyetleri, bununla ilgili Emsal bey sağolsun ilk çalışmamızı bahsetti. İsterseniz şöyle; burada bu müsait ama, bir kitapçık yayınladığımızdan bahsetmiştim. İnternet sitesine, geçip o kitapçıktan biraz anlatayım. Biz böyle, gözetim dairemize böyle bir kamera sistemi koymuş gibiyiz. Oradaki arkadaşlar ne yapıyor? Ne görevi yapıyor? Mevzuatı nedir? Şunu yaptık; gözetim konularımız nelerdir yazdık, tıklayınca konuyla ilgili mevzuata gidiyorsunuz. Tıklayınca onunla ilgili karara gidiyorsunuz. Tıklayınca onunla ilgili duyurulara gidiyorsunuz. Mevzuat aramak zorunda kalmıyorsunuz. Eski yeni kurul kararları, hepsi ön planda.

Gözetim konularımız nelerdir? Hepsi içerisinde var. Örneğin konkordato denetimleri, bunlarla ilgili yakın zamanda da bir sürü rapor yazdım. Merak ediyorsunuz, kim yapar? Nasıl yapar? Tıkliyorsunuz mevzuat geliyor. Ancak KAYİK’seniz yapabilirsiniz. Bununla ilgili tıkliyorsunuz, kurul kararı geliyor önümüze. Biz bile bazen hani kurul kararları oluyor, değişiyor falan, zorlanıyoruz.

Örneğin, denetim ücretlerinin raporlarda yayınlanmasıyla ilgili bir konu vardı. Onunla ilgili bakın birden fazla kurul kararı geldi. 2020 yılında alınmış. Bunu arasanız bulamazsınız, bir tıklayınca önünüze gelecek.

Bir diğer gözetim kurumumuz, onunla ilgili arkadaşlarımız bir çalışma yaptı. Epey de bir bulgu buldu. Şimdi bizim herhangi bir düzenlememize uymadığınız zaman, bunun şu an en düşük karşılığı uyarı, idari para cezasıdır. Yani TDS'ye aykırı yürütülmesi ya da kurulca alınan kararlara uyulmaması.

Denetim ücretlerinin açıklanmaması, bununla ilgili o kadar çok bulgu oldu ki, niye acaba yanlış mı anlaşıldı? Rehber koyduk, bununla ilgili kurul kararları var. Artı bir de duyuru var. Her ikisine de hem kitapçıkta yer veriyoruz, hem yani tıkladığınızda konuyla ilgili mevzuata gidiyor, bir daha tıkladığınızda duyuruya ve geçmişte alınan kurul kararlarına gidiyor. Dolayısıyla Gözetim Dairesinin bütün faaliyetleri mevzuatıyla birlikte şu an kullanıma açık. Ve TFRS'ler gibi. TDS'ler gibi öyle ilke bazlı falan değil, kural bazlı, “şunu yap”, “bunu yapma”, yoruma da gerek yok. Yani hani böyle herhangi bir görevlendireceğiniz çalışanınız bunu takip edebilir. Hani bir vergi takvimi vardır değil mi? Beyannamelerin verilme, ödeme süresi gibi.

Bu anlamda bir gözetim takvimi de var “KGK takvimi” diyebiliriz. Orada hangi tarihte neyi istiyoruz? Ne zaman istiyoruz? Hangi sisteme açık? Nasıl gireceksiniz? Hepsi tamamlanmış durumda. Dediğim gibi, öyle muhakeme gerektiren, anlama gerektiren konular da olmadığı için, biz gözetim konusunda bir sıkıntı yaşanmamasını bekliyoruz.

Sizi çok yormayayım, slayta gelelim, oradan devam edeyim. Ama hani Emsal beyin dediği şeyi de göstermek istedim özellikle, normal planlarımda yoktu ama. Baktığınız zaman, gözetim nedir? Bizim monitör üzerinden yaptığımız incelemeler, ama gözetim faaliyetlerimizin özelliği şu; denetimi sondaj usulüyle yapıyoruz, 73 dosya, gözetim tam yapıyoruz. 21 bin sözleşme üzerinden yapıyoruz. Burada sondaj yok. Dolayısıyla burada hata yapma ihtimaliniz yüksek.

Beş konu var, “sözleşmeler bildiriliyor”, “denetim raporları bildiriliyor”, ki bizim sıkıntılı bir konumuz, yani hani vakit olursa vurgularım, o raporlar çok geç bildiriliyor, “şeffaflık raporu”, “gelir bildirimi” ve “meslek sigortası”.

Şimdi bu sözleşme bildiriminde dört ana konuda 13 farklı konuya bakıyoruz. Sözleşme bildiriliyor, oradaki denetçi o işi yapabilecek KGK bilgisi. Sigortalılık sözleşmesi bildirildi dilekçesi, sigortalılık yetkisi yok. Sorun denetçi, aslında sorun denetçi değil. Sözleşmedeki denetçi, aynı zamanda denetleme yapılan şirketin muhasebecisi. Hani “sözleşmeyi bildirin” deyince, “30 günde bildirdik” bitti değil. Bunların bakın, sözleşme bildirilirken yapılan hataların en hafif uyarı, ve çoğunu da askıya almayı gerektiriyor. Dolayısıyla gözetim raporları geliyor. Hadi işte kaç rapor? 40 askıya alınan ve koca koca şirketler. Çünkü rotasyona uyulmamış, dediğim gibi yetkisiz

denetçi, hatta bir tanesi denetim standartları sınavında ben soru olarak da sormuştum. Mevzuat böyle maalesef. Üç asıl, iki yedek denetçi var. Yedek denetçinin bir tanesinin sigortacılık yetkisi yok. Üç asıl'ın var, iki yedeğin de birinin var, sadece birinin yok. Bu mevzuattaki karşılığı, askıya almak. Tabii ki kurum askıya almıyor ama, hani bu “sözleşme bildirimi” dediğimiz konu, böyle ciddi, bir alt başlıklara ayrılan konular.

Tabii böyle olunca biz ne yaptık? Üstatla da konuştuk. Yani aslında hata yapmanıza imkan vermeyecek sistemler kuruyoruz. Başkanımızın girişte bahsettiği konu oydu. 45'e yakın gözetim konusu var. Bunlar da ağır yaptırımlara yol açıyor. Tabii biz de imkanlarımız ölçüsünde, daire başkanı bizzat kolları sıvayıp, işte bir tane aldığımız yazılımcıyla bir şeyler yaptırmaya çalışıyoruz. Şu an 25'e yakın konuda, zaten hata yapmanıza izin vermiyoruz. Yani sisteme yanlış bilgi girdirtmiyoruz, uyarıyoruz.

Şu an Murat ESKİN Gözetim Daire Başkanı, “şöyle bir konuyu özellikle hatırlatırsan memnun olurum” bana dedi. Siz sözleşmeyi yapmışsınız. Bunu bize PDF formatında girip, oradaki tamamen yazıyorsunuz. Bizim sistem diyor ki, “bu sözleşmedeki denetçisinin sigortacılık yetkisi yok”, o ıslak imzalı açık, sözleşme orada sabit kalıyor. Denetçideki “A”yı siliyorlar ve oradan onun ismini sigortadaki yetkisi olan “B” şeklinde değiştiriyorlar. Ama hukuki mi, sözleşme orada sabit. Böyle olunca, artık böyle olur mu hani, sözleşmeyi değiştirmeniz lazım. Ve bu az da değil. Böyle olunca, hani tolere etme şeyimiz de artık azalıyor. Yani “sözleşmeyi değiştirin”, bunu tarife gerek var mı? Bu dediğim bulgu da, böyle hani bir, ikisi tespit bir şey değil, bakın sözleşmeyi değiştirin. O yasal bir metin, sözleşme tarafları bağlayan bir şey.

EMSAL ÖZCAN

Bir kısa araya girebilir miyim? “girebilirsiniz” demiştiniz. Şimdi sözleşmeyi değiştirelim de, orada da büyük sıkıntı var.

MUSTAFA SEZEN Damga Vergisi.

EMSAL ÖZCAN

Yani, üç ay sonra bunun farkına varıyorsunuz, mükellef diyor ki “sen bağımsız denetçi değil misin, baştan bunu bana niye söylemedin, yapmadın, şimdi ben sözleşmeyi değiştirmem” diyor. Ne yapacağız?

MUSTAFA SEZEN

Şimdi burada tarih, Damga Vergisini gerektirir mi? Bu kadar üstat var burada, gerektirmez değil mi? Çünkü yeni bir kağıt.

EMSAL ÖZCAN

Hayır, hayır gerektirmiyor da sayın Başkanım, müşteri itiraz ediyor, “müşteri sözleşmeyi değiştirmem” diyor.

MUSTAFA SEZEN

Bence müşterinin bu talebinin biz de karşılığı yok. Bence burada gereken yapılmalı yani. Şimdi biz mevzuata göre işlem yapmak zorundayız. Hani fiili hayattaki zorluklar bizi bağlamaz, mevzuat böyle.

DİNLEYİCİ Ama siz ek sözleşmeyi kabul edin.

MUSTAFA SEZEN

Biz kabul ederiz. Sorun şu; sözleşme aynı duruyorken, isimlerin değiştirilmesi, bize yapılan bildirim değişiklikleri, bunu kabul etmiyoruz, yoksa tabii ki zaten “sözleşmeyi değiştirin” diyoruz.

Denetim raporu bildirme, şunu tespit ettik, hem TTK’da, yönetmelikte, denetim raporu asgari iki rapordur, “denetim raporu” ve “yıllık faaliyet raporu”. Bayağı, bayağı, çok sayıda yıllık faaliyet raporunun sisteme girilmediğini gördük. Buna da bir önlem aldık şimdi, ona girmediğinizde, ötekine de giremeyeceksiniz.

Bir de Emsal beyin dediği, “ilk defa da ceza yazmasanız”, yani ben özellikle bakmak istedim. Kesinlikle biz, kurul tabii bunu takdir ediyor, üstada arz ediyoruz. Hiçbir zaman ilk defada yazmadık diye hatırlıyorum. Kesinlikle yazılmadı. Zaten hani buna Başkan da müsaade etmez. Hep “ilklerin günahı olmaz” dedik, hep o şekilde gittik. Ben hatırlamıyorum. Bütün gözetim raporları da bir şekilde geçti. Ya bir çok geçmişteki bir uygulamadır. Başkanımız da var, hiç öyle bir şey olmadı. Mesela yıllık faaliyet raporlarına ilk kez bu yıl baktık. Sayıyı vermeyeyim, çok korkunç bir rakam var. Hani bir tane ilk defa olmuş, “bu defalık yapmayalım, uyaralım” falan da oldu. O konuda gerçekten yani hani ya bir kaza oldu, ya da farklı bir durum.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Tavsiye olarak değerlendirelim.

MUSTAFA SEZEN

Zaten dediğim gibi temel amacımız, hata yapmanıza izin vermemek. Buna tabii yazılım sistemi müsaade ettikçe böyle yapıyoruz. Şayet oldu, zaten bizim üst yönetimimiz ceza vermeye yetkili, onlar da anlayışla karşılıyorlar, verilmiyor. Yani ben antrparantez söyleyeyim, notlarımda vardı. Bunun da örneği şundan, reeskont raporları, yıllık faaliyet raporları gibi.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Ben de bir şey söyleyebilir miyim, olur mu acaba? Yıllık faaliyet raporunu 720 BDS'nin ekinde “tam setler için” diye orada bir açıklama var. Yani “yıllık faaliyet raporu tam set raporlarını denetiminde kullanılan bir rapor türüdür” diyor. BOBİ FRS artı TFRS için, her ikisi için de istiyor musunuz yıllık raporu?

MUSTAFA SEZEN Tabii ki.

ERCAN İSMAİL ÜNAL Ama burada tam set var, o zaman mevzuatın değişmesi lazım.

MUSTAFA SEZEN BOBİ FRS de tam settir aslında.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Yani çok özür diliyorum. TMS1'in içerisinde “tam set” tanımı var ya, tam set tanımının içerisinde BOBİ FRS girmiyor. Orada belki karışıklık oluyor diye söylüyorum. Size şey yapmak anlamında söylemiyorum.

MUSTAFA SEZEN

Tam setten kastımız, finansal durum tablosu, gelir/gider tablosu, özkaynak değişim nakit akış ve dip notlar diye. Bu TFRS nasılsa, BOBİ FRS'de de birebir tanıtılmış aynı şekilde. İhtiyari denetimler için istemeyiz, ama Cumhurbaşkanlığı Kararı gereğince yapılan zorunlu denetimler tamamında bu isteniyor.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Şimdi efendim bu şekilde bir açıklama koymakta yarar var. O “tam set” lafı yanıltıyor insanları, yani “TFRS'nin tam seti” ile “BOBİ FRS'nin tam seti”,

MUSTAFA SEZEN

Aynıdır. Bölüm 1'e bakalım, yani BOBİ FRS raporu illaki düzenlemiştinizdir. Orada nakit akış koymadığınız oldu mu hiç?

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Yok o şimdi, o ayrı, ama özellikle 721'in ekinde bu tam set finansal tablolar için düzenlenen “tam set finansal tabloların denetimi için düzenlenen bir yıllık faaliyet raporudur” lafı karıştırıyor. Sadece bunu yapalım, ama burada bir açıklamaya ihtiyaç var diye aklıma geldi. Bakın, tam set TMS 1'in içerisinde var “tam set eşittir TFRS

raporudur”, BOBİ FRS tam set kavramın içerisine girmiyor TMS 1’e baktığımız zaman.

MUSTAFA SEZEN BOBİ FRS, TMS 1’den referans almaz yalnız, onu söyleyeyim, o ayrı bir şey.

ERCAN İSMAİL ÜNAL

Anlıyorum efendim ama, 720’de böyle bir çelişki var. Sadece bunu çözmek ve daha verimli olabilmek adına bunu söylüyorum. Özür diliyorum, kusura bakmayın.

MUSTAFA SEZEN

Estağfurullah, estağfurullah, sadece şöyle bir devam edelim. TFRS, biliyorsunuz KAYİK’ler için zorunlu. Bunlar da bankalar ve halka açık şirketler. Diğerlerinin hepsi BOBİ FRS yapabilir. TFRS yaparken hazırlayacağınız dip notlar ve tablolar tamamı BOBİ FRS için de yapıyorsunuz. Şayet böyle bir şey varsa yanlış anlama, düzeltiriz. BOBİ FRS bölüm 1’de de hazırlanan finansal tablolar bugün 5’i yazılmış durumda. Dip notlarda BOBİ FRS/29 ya da 26 açıklanmış durumda. Tam set, yani bir tereddüt olmasın. “daha mı ağır düzenleyeceğiz” şeklinde bir geçiş de var. Ama eğer bir yanlış atlamaya mahal verildiyse düzeltilir. Ama ben şurada şunu net söyleyeyim. Düzenlenecek finansal tablo ve dip not sayılarında, çeşitlerinde bir fark yoktur. Yanlış anlaşılma varsa da bakınız, düzeltiriz.

Şimdi bunları geçeyim artık. Bunlara her yıl düzenli bakılıyor. Dediğim gibi sondaj yapılmıyor, tam bakılıyor. Yani görevlendireceğiniz her hangi bir düzeyde elemanınızda bunu takip edebilir.

Bakın şurada bir istatistik vereyim. Gözetim dairesinin bulguları. Yıl 2016, 11 bin sözleşme, bulgularımız 6.800, yani % 60’larda. 2022’ye geldiğimizde 30 bin sözleşme var 1.300 bildirim bakılmış, yani % 1’in altına düşmüş. Gözetim dairesi, hani en iyi idare, varlığı belli olmayan idaredir. Aslında bizim sıfır gözetim rapor hedefimiz var. Yani takılmayın, biz de takılmanıza izin vermeyelim. Gözetim dairesinin bir sürü faaliyetleri var. Hem akademik çalışmalara katkı sağlayacak, hem denetime tabi şirketlere, hem sizlere.

Kalan vaktimizi, en son soru cevaplara da süre kalsın diye.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ Yarım saati geçti, bir 15 dakika daha.

,

MUSTAFA SEZEN

Biz şimdi hangi periyotlarda inceleme yapıyoruz? KGK inceledi, altı yıl sonra görüşürüz yok, onu söyleyeyim. Azami olarak, o kadar sürede gelebiliriz. Daha erken de gelebiliriz. Bu kaliteyle ilgili bir durum.

Denetime uzman geldiğinde, o nelere bakacak? Yani her şeye bakmasını istiyoruz. Aşırı büyük dosyalar dışında, tam check-up'tan geçiyorsunuz.

Bu dosya seçimiyle ilgili bir sürü risk kriterimiz var. Şöyle bir algı oluşmasın. KGK gelir, eğer bir tane halka açık şirketin varsa, ona bakar, diğerlerine de bakmaz. KGK gelirse, en büyük dosyayı seçer, diğerlerini seçmez, böyle bir şey yok. Onu söyleyeyim. Diğer soruları yine geçeyim ben önemine istinaden.

Şimdi burada yine Emsal bey siz de açıklamıştınız. Biz şöyle bir şeye iniyoruz. Sahaya gittik, şu kadar dosyaya baktık, bunları bulduk. Ben şimdi bunların arka planına geçeceğim. Yani buraya bakıldığında en çok işte maddi, maddi olmayan duran varlıklardan eleştiri yapmış KGK.

Sonra risk olarak değerlendirilmiş hususlar, hani bu ne kadar rehberlik sağlar? Denetim kuruluşlarının kendilerine çekidüzen vermesi açısından. Şimdi burada fırsat bulmuşken, bunun detayına girelim.

Bizim bulguların temelinde, aslında biraz kök-neden analizi yapayım. Bunu okumayacağım, sizin de bakmanıza gerek yok. Şimdi bağımsız denetim tanımına TTK'dan bakın, yönetmelikten bakın, KYK'dan bakın, bir yere referans var. Eğer bağımsız denetim yapıyorsanız, Bağımsız Denetim Standartlarına göre yapmanız lazım ki raporunuza zaten böyle söylüyoruz.

TTK 398 ve onun gerekçesi diyor ki, “denetim sadece kağıt üzerinde incelenmesi değildir, envanter dahil tüm işlemlerin incelenmesidir”. Ve yine şu kırmızı kısım bu TTK 398'in gerekçesi, “vergi denetimi ve vergi menfaatinin korunması, denetim görevinin sadece dışında olmakla kalmaz, ayrıca ona yabancı ayrı bir konumdadır”, “ben zaten Yeminli Mali Müşavirim bakıyorum, o yüzden yapmadığımın” çok büyük karşılığı yok. Bu arada benim şahsi fikrim, ciddi bir kesim kümesi olduğundan yanadır tam tasdikle, bağımsız denetim, yani hani bu kadar olduğunu düşünmüyorum açıkçası. Ama hani mevzuata baktığımızda, işte Ünal TEKİNALP hoca bununla ilgili bize de söylemişler, o ayrı. Orada “vergi menfaatinin korunması bağımsız denetim değildir” diyor ama, benim şahsi fikrim, ciddi bir kesim kümesi var. Yani siz aslında ihracatçı bir firmanın gümrük çıkış beyannamelerine bakarken, o aynı zamanda yurt içi satışlarının da denetim kanıtıdır. Yeter ki o bilinçle hareket edip, o kanıtı koyun rapordan önce. Ama bu slayttan anlatmak istediğim şu; o bulguları yazarken biz hep TDS'den aykırılıktan yazıyoruz. O zaman referans notlarımız Türkiye Denetim Standartları. Ve bütün bulgularımızın temelinde yatan o da şu “belgelendirme”.

Şimdi bu BDS 230, denetimin belgelendirilmesine, bu bizim temel konularımızdan bir tanesi. Denetçi denetimini belgelendirmek zorunda. Bunu nasıl yapacak? Söz konusu denetimle daha önceden hiçbir bağlantısı bulunmayan tecrübeli bir denetçi, verdiğimiz çalışma kağıtlarında baktığında şunları anlayabilecek: Hangi denetim prosedürünü uygulamalıyız? Bunların niteliğini nedir? Zamanlaması nedir? Kapsamı nedir? Bu denetim prosedürleri sonuçları nelerdir? Hangi kanıtları buluruz? Neleri elde ettiniz? Denetim sırasındaki önemli hususlar nelerdir? Hangi sonuçlara vardınız? Bu sonuçlara varırken yaptığınız mesleki muhakemeler nelerdir?

Aslında biz de ilk geldiğimizde KGK'ya, anlatanlar şöyle diyordu, işte İngiltere'den biri gelmişti, bize geldiklerinde dediler ki, “çalışma kağıtlarını bırak ve git, eğer bir soru sormak ihtiyacı hissediyorsan bunu ben de yazarım”. Hani izaha gerek kalmayacak açıklıkta olması lazım. Şimdi buna bir örnek vereyim. Vereceğim örnek TÜRMOB'un, yani hepimizin yani meslek örgütünün örnek olarak sunduğu bir çalışma. Şimdi normalde çalışma kağıtları herkesin adına ve gizlidir. Ama bu açacağım çalışma kağıdı TÜRMOB'un tüm üyelerinin ve ücretsiz verdiği ve altına da TÜRMOB “her hakkı saklıdır” dediği bir şey. Şimdi asgari düzeyde, hani olması gereken bir çalışma kağıdının bir örneğini vereyim. Sonra da olmaması gerekenlerin örneğini vereceğim.

TÜRMOB'un daha KGK belki kurulmadan önce, hazırlayıp, üyelere ücretsiz dağıttığı çalışma kağıdı. Evet, bu çalışmanın mutfak kısmında üstat ben sizi hatırlıyorum. Şöyle, çalışmaya otururken dermiş ki “hiçbir konuyu izlemeyeceğiz, yapacağız, her şeyi tüm açıklığıyla anlatmamıza izin veriyorsanız yapalım”, “tamam” demişler. TÜRMOB böyle eğitimler yapmış, çok kıymetli hocalar videolar çekmiş falan, dediğim gibi her meslek mensubuna bunun CD'sini vermiş, alın, diye.

Denetim mizandan başlamalı değil mi? Mizanı koyalım, sonra direkt kalemle çizip karşıt incelemeleri yapalım, öyle değil. Önce denetimdeki o ikinci en büyük bulgu vardı ya “risk tanımlaması”. Denetim aslında riskin tanımlanmasıyla başlar. PDF'de de bu var. Önce siz riskleri tanımlıyorsunuz. O risklerle ilgili bakın burada finansal tablo üzerinde yapısal kontrol riski önerilerini açıkça belirlemiş. Bunun referansı PDF, onu da geç kazanmakta falan. Önce işletmeyi, sektörü, çevresini tanıyorsunuz, ona göre bir genel risk değerlendiriyoruz.

Sonra bu ticari alacakların denetimi, hesap bazında risk belirlenmiş. Bu riskler neler olduyorsa tam olmalı, varlık değerlendirme dönersellik riski, bu risklere karşı atılan adımlar, çalışma kağıtlarında referans tanımış, çalışmayı kim yapmış, kim kontrol etmiş? Örneğin işte, ticari alacaklarla ilgili nedir? Reeskont, döviz değerlemesi, vade analizi, şüpheli alacak analizi, mutabakatlar, burayı hızlı geçeyim. Mutabakatlarla ilgili A3/4' de varmış. Gelenler var, gelmeyenler var, gelmeyenlere ne yaptıklarını açıklamışlar, yapılan işin özetini de açıklamışlar. Diyorlar ki, “biz bu çalışma kağıdında, şu işi yapmayı hedefledik, şu çalışmaları yaptık, gelenler için şunları yaptık, gelmeyenler

için şunları yaptık, şurada sorun gördük, bunlarla ilgili şunu yaptık”. Bakın bu hani 10 üzerinden, 5’tir belki. İdealdir, ama işi somuta indirgemek adına diyorum. Şimdi slayttan devam edelim. Çok kısa bitireceğim, beş dakikaya toparlarım.

Şimdi çalışma kağıdı nasıl olmaz? Bunun da örneklerini vereyim. Burada sorular var. Bu sorulara verilmiş cevaplar var. Burayı ben hızlı anlatayım. Bu metinde diyor ki, “süreklilikte ilgili bir sıkıntı vardı, yönetim bize ne yaptığını açıkladı, biz de makul bulduk, dolayısıyla sıkıntı yok” diyor. Dolayısıyla hani “sıkıntı neydi, yönetimin açıkladığı, sen onu makul gördün”, onunla ilgili hiçbir şey yok. Bakın şu tablo, onlarca denetim kuruluşunda var. Ben 16, 17’ye yakın dosya incelemesi yaptım sahada, yani KGK uzmanlığında. Çok gördüm bunu, şu çalışma kağıdını. İç kontrol değil mi? Denetimin en önemli, bence en önemli bağımsız denetim standardı. Burada sorular var. Hiç kontrol istemiyor, çok iyi. 5 yıldız atmışlar. Her şey çok iyi. Buna mesnet bir çalışma kağıdı yok. Neden kontrol eksiklikleri yok? Neden bu işletmenin iç kontrolü çok iyi? Bakın bu çalışma kağıtlarının bizde karşılığı yok. Bunların bizde karşılığı yok. Bakın burada da diyor ki, “ben her şeye baktım, müthiş”. Bu kasadan başlayıp, “780” hesaba kadar giden bir çalışma kağıdıydı. Sol tarafta diyoruz ki, şöyle bir şey olabilir. Yani kasaya para girmiyordur. Bu kadar işçi çalışmıyordur. Kayıt dışılık vardır. Stoklar yoktur. Artar, azalır falan. Burada senaryolar var. Burada da diyor ki, “onlara yapacağın adımlar”. Şu sağdaki deneticimizin, yani bu olumlu bakan bir denetçi hayata, hepsini olumlu yazıp, köşeden tutup aşağı çekmiş 200 satırı. Bu bir denetim kanıtı değildir ve bu bir çalışma kağıdı da değildir. Böyle belgelendirme de olmaz. Fiziksel olarak stoklar işletmede olmayabilir. Olduğu zaman, neye göre olur? Bu önemlilik konusu. “bütün hesaplar önemsiz” demiş, o yüzden incelememiş, yani bu da 250 sayfalık şeydi. Bakın bu da fatura. Yani bizde klasörler dolusu fatura gönderiyor, “baktık, ama siz de bakın”. Yani bu faturanın neyine baktınız?

Hani dedik ya “denetimin niteliği, kapsamı, zamanlaması” yani fatura fotokopisini kabul edebilirmiyiz? Sadece fatura fotokopisini, kaldı ki siz daha iyisini biliyorsunuz, artık e defter var. Yani entegratör firmadan alsanız bir flaşla, onları zaten e defterle bir sürü yolu var. Bize sadece fatura verdiğinizde, bunu kabul etmiyoruz. Eğer kabul etsek, bunun önü öyle açılır ki, yani ne kadar çok fatura, o kadar çok karmaşa olur. O bulgular var ya, arka planda yatan, bu arada biraz negatif anlatıyorum, üstadın dediği gibi, aslında iyiye de gidiş var, yani bunlar yaygın değil bin şükür.

Şimdi kanıt, Abdullah hocam dediği “muhakeme konusu”, ona da bir, iki değineyim. Sonra olmazsa soruları cevaplarız.

Şimdi standart ifadeleri hep bunlar diyor ki, “sözlü açıklama tek başına kanıt değildir”. Sorduk “yok, böyle bir kanıt olamaz”.

Evet, İsmail bey dedi, “sorgulama”, “yeniden uygulama”, “tetkik”, “gözlem”, bir sürü elde etme yöntemi var. Bunlardan bir tanesi “sorgulama”. Ama standartta diyor ki,

“sorgulama tek başına yeterli uygun kanıt sağlamaz”. Bu ancak nedir? Ektir. Önemli bir yanlışlığın ortaya çıkmasında tek başına yetmez. Ama bunu derken, sorgulama yapılıyor elbette ama, tek başına olmaz. Bununla ilgili bir arkadaşım bir şey anlatmıştı, başına gelmiş bir polis akrabasının. Kayseri’de çeviriyor vatandaşı diyor ki, “araçta LPG var mı?”, yaşlı amca “yok” demiş. Polis de diyor ki, “kaputu aç bakacağım”. O zaman amca “kaputu açtırıyorsun madem, bana niye yalan söylettiriyorsun”. Denetçi o kaputu açtıracak. Yani o ilki sorgulama, ikincisi tetkik. Denetçiden o tetkiki yapmasını bekliyoruz. Sorgulama yapmasını değil, elbette.

Bu sorgulama şöyle olursa memnun oluruz. Biliyorsunuz denetimde kimseye imza attıramazsınız. Kiminle görüştünüz? İşletmedeki pozisyonu nedir? Hangi konuları görüştünüz? Bunları sunmanız kafi. Yani imzayı bir tek, sözleşme dışında imza attıran pek yok gibi.

Mesleki muhakemeyle ilgili bir şey diyeyim. Mesleki muhakeme nedir? Denetçi, denetim boyunca mesleki muhakemesini kullanmak zorundadır, ama standart diyor ki, “bunu belgelendirmen lazım”. Mesleki yargılar, “denetimle hiç bağlantısı bulunmayan bir denetçi tarafından anlaşılabilir bir sağlıklı şekilde hazırlanması gerekir”. En alta da diyor ki standartta, “mesleki muhakeme denetime ilişkin olay ve durumlarla veya yeterli bir uygun denetim kanıtıyla desteklenmeyen kararların gereksiz olanı kullanılamaz”. Evet bu bir bilgi, tecrübedir, ama bunun belgelendirilmesi ve desteklenmesi lazım.

Şüphecilikle ilgili onlarca ifade var. Az önce diyor ki, “olumlu olun”, öyle bir şey olmaz. Mesleki şüpheciligi sürdürün.

Rapor yazdığınızda, raporda şu ifadeleri kullanmak zorundasınız. olumluluk görüş raporunda, “biz denetimimizi denetim standartlarına uygun olarak yürüttük” bunu diyorsunuz. “ve şirketten bağımsızız” ve diyorsunuz ki “bizim denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarına göre, bu finansal tablo önemli bir yanlışlık barındırmamaktadır”. Yani benim elde ettiğim bağımsız denetim kanıtlarının görüşümüzü oluşturmamız için yeterli uygun bir dayanaktır. Aynı ifadeler devam ediyor raporda. “benim denetim kanıtlarıma göre raporda önemli bir yanlışlık bulunmaktadır ve ben denetim standartlarını uyguladığım denetim boyunca şüphecililiğimi sürdürdüm” şeklinde, raporda bu ifadeler var.

Abdullah bey bilir, kendisi hukukçu, daha iyi bilir. Bizim KHK’da çok can alıcı bir madde var. Eğer o rapordan dolayı biri zarar görürse, sorumlusunuz. TTK’da iki tane madde var, sorumlusunuz. Hatta SPK, Bankacılık ve diğer kanunlarında daha detaylı konular var. Sorumlusunuz, sorumluluğun ispatlanması lazım. Hukuka aykırı bir fiil olacak nedir? TDS’de aykırı denetim, hiçbir kimse için yapmamak, yani kusur olması lazım “kasıt, ihmal”. İlgilinin zarar görmesi lazım. Maddi olması lazım .

En zor kısım, bu zararlar, denetim kusur arasında net illiyet bağının olması lazım. Başka yoldan öğrenemeyeceği, ancak rapordan dolayı olduğu.

Ulaşamadığımız iki bankanın denetçiye tazminat davası açtığı haberini aldım, sağlam bir kaynaktan. Banka ödenmeyen kredi olarak denetçiye rücu etmiş. Çünkü diyor ki, “ben başka bir kaynaktan öğrenemedim, rapora göre verdim”. Oradaki sorun şuydu; sanırım maddi duran varlıklar devlete ait, ama işletmeninmiş gibi raporlanmış kiralamalar. Yani hani böyle bir olay bizim rücu dosya incelemesine bedel sonuçlar doğurur. Ama dediğim gibi, yapılan iş hani nedir? Tam tasdikte, evet vergiden dolayı müşterek müteselsil sorumlusunuz ama, ekseriyet mükellefi kaldırır. Bir dakika daha rica edeyim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTİ

Biz sizi zaten mutlaka bizim platform toplantısında iki saat konuşturacağız, bir saat değil.

MUSTAFA SEZEN

Bu şöyle, üzerinde durduğumuz bir konu. Bakın, görüş vermekten kaçınma raporları var. O raporları takip ediyoruz. Ticaret Bakanlığı’na bildiriyoruz. Bu rapor şu demek; yani görüş vermek, kaçınma vermiş A şirketinin denetçisi de. Bir sonraki yıl yine aynı denetçi seçilmiş, yine görüş vermekten kaçınmış, yine, yine, yine.

Görüş vermekten kaçınma demek şu demek; yönetim kurulu istifa etti. Yeni yönetim kurulu seçilsin bu denetlenen şirkette. Yeni finansal tablo, yeni denetçi, bunların hiçbirisi yok. Ama aynı denetçi, dört yıl üst üste seçilmiş. Dört yıl üst üste Görüş vermekten kaçınma vermiş.

Bir de buradaki denetçinin tembelliğinin ya da böyle kusurlarını gizleme yeri değil orası. Kontrolden sonra yapmamış, sınırlı onu görüşe taşımış. Böyle bir şey yok. 26 tane sınırlı onun görüşü demiş, topluyoruz, çok önemli ve çok yaygın. Zannediliyor ki “sınırlarsam oradan kurtarırım kendimi”.

Sınırlı olumlu görüş yazarken, çok dikkat edin. Yani orada minicik haddimiz var, onu aştığınız an iş başka yere gider. Aslında bununla ilgili çok şey söyleyeceğim vardı ama sonraya kalsın.

Biz bunu takip ediyoruz. Yani mesela o raporda dedik ki, bulacaksın, kontrol etmediğin bilanço ne kadar, küçük mü, büyük mü? İnanın kurul karar bile almadı. Onu dikkatli kullanın. Böylelikle sorulara da şey kalmadı aslında.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Siz öyle düşünüyorsunuz. Sekiz sayfa ben not aldım.

MUSTAFA SEZEN Devam ediyorsa üstat ben birer cümle soruları da cevaplayayım.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTİ

Soru soracak olan var mı? Var, sorular gelecek, bitmedi. 6'ya kadar soru cevap şeklinde.

MUSTAFA SEZEN Üstatlarım, her şeyi yazdım buraya. Teker teker hepsini cevaplayabilirim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ

Soruları alalım, ondan sonra. Evet, önce başta Mustafa SEZEN beye teşekkür ediyoruz. Gerçekten bizi tatmin edecek cevaplar verdi. Açıklamalarda bulundu. Umarım faydalı olmuştur.

Şimdi çok fazla yorumlara girmeden net soru soralım, zamanı da iyi değerlendirelim. Bu anlamda yoruma kaçmadan soru, cevap şeklinde olsun. Buyurun isminiz.

SİNAN KOCAER

Yeminli Mali Müşavirim, aynı zamanda bağımsız denetçiyim. Son derece önemli bir konu olduğu için, hiçbir yorum da yapmayacağım. Aslında çok uzun konuşulabilir, saatler sürer. Fakat sadece burada dört madde yazdım. İkisini eleyeceğim, bir tanesi. Hayati gördüğüm.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ Dördünü de okuyabilirsiniz.

SİNAN KOCAER

Dördünü de okuyayım o zaman. Ben şunu diyorum. Biz hangi ekonomik sistemi uygulayalım. Biz karma piyasa ekonomi sistemini uyguluyoruz değil mi? Ne demek karma piyasa ekonomi sistemi?

MUSTAFA SEZEN Liberal, liberal.

SİNAN KOCAER Ne demek serbest piyasa?

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ Arz ve talebe göre belirlenir diyorsun.

SİNAN KOCAER

Büyür, satar, uluslararası şampiyonumuz, halka açılır, kar eder, gerektiğinde zarar eder, iflas eder. Serbest piyasa ekonomisi budur. Bir defa bunu hiç unutmayacağız. Piyasa

ekonomisinin temel aktörü şirketlerdir. Lokomotif şirkettir. Kamu Kurumu, KGK, denetçi, avukat, serbest meslek, bunlar vagondadır. Lokomotif şirkettir.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ Üretim, üretim, üretim, istihdam, istihdam.

SİNAN KOCAER

Birinci varsayım bu. İkinci varsayım, biz SPK’da ne yaptık? İç denetimi, denetçiyi kaldırdık, bağımsız bir denetçi kurduk. Güzel. “denetçi çalışmıyordu” dedi Ünal TEKİNALP hoca dedi. Gelsin, tartışalım. Şimdi iç denetçiyi kaldırdığınız zaman, ne oldu? Şirketlerin içi zayıfladı. Şirketler ana veri üretim merkezidir. Şirketler veri üretilmediği zaman, yani biz öyle bir varsayım yapıyoruz ki, şirketin patronu, yönetimi, genel kurulu hiçbir ekonomi bilgisi, işletme bilgisi yok, biz onun yerine geçip kasayı sayacağız. Mutabakat yapacağız. Böyle bir mantık olabilir mi? Ve dolayısıyla nedir?

Bu bağımsız denetim işini üç tane sacayağı var. Bir tanesi Kamu Gözetim Kurumu, bir tanesi bağımsız denetim kuruluşu, bağımsız denetçi, diğeri bağımsız denetime tabi şirket. Aslolan veri denetim merkezi neresi? Şirket. Burada ne bağımsız denetim kuruluşunun, ne bağımsız denetçinin, ne KGK’nın asli rolü yok. Asli rol şirkette. Dolayısıyla da şirkette kapasite olsun....

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ Soruya gelelim.

SİNAN KOCAER

Kapasiteyi bağımsız denetçi üzerine, bağımsız denetim kuruluşu üzerine oluşturmamız. Aslolan şirketlerin güçlü olmasıdır. Şirketlerin iç yapılarının düzgün olmasıdır. Şu anki kurgunuz yanlıştır. Söyleyeceğim bu, benim söylediğim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ Sistemde sorun var diyorsunuz yani?

SİNAN KOCAER

Sistemde sorun vardır. Bağımsız denetim kuruluşunu inceleyerek, yok 70 yaşının üzerine ceza vererek, yok bilmem ne yaparak bu işler olmaz. Siz sadece şirketleri güçlendireceksiniz. Bakın aktif büyüklüğü şu oldu, şu oldu, diyerek şirketlerin veri üretim kapasitesi artıyor. Şirketleri güçlendirin.

KGK’dan benim ricam şu; bağımsız denetime tabi olan her şirkete desin ki, “artık bizim hedef kitlemiz bağımsız denetim kuruluşları değildir, bizim hedefimiz sizsiniz, iç bünyenizi güçlendirin, her türlü veriyi verin, muhasebe sistemlerinizi geliştirin,

MUSTAFA SEZEN Son yetkiyi aldı zaten şirketlerin.

SİNAN KOCAER

Hedef kitle şirketlerdir. Bu olmasın. Dolayısıyla da ara kurgudan bağımsız denetim kuruluşları ceza mekanizması üzerinden kurgulanıp bu yapı değiştirilir.

Bağımsız denetim kuruluşu üzerinde kapasite yaratmaya çalışmak uluslararası şirketlere bizim kurgumuz uluslararası destekli, uluslararası sermayeli, uluslararası yönetildiği bağımsız denetim kuruluşları destek Yani açık konuşalım. Dedğiniz firmalar yapar bu denetimi, başka kim yapabilir? Yerel şirketler bununla bir süre mücadele edebilir. Şimdi dördüncü maddeyi açıkladığımda bununla mücadele edilemeyeceğini de anlatır.

Dördüncü madde şu; uzun yıllardır tartışma konusu uluslararası düzeyde. Ben bu arada uluslararası yüksek düzeyde vergi hukuku yüksek lisanlıyım 2011, o zaman direkt tartışılıyordu. Mali kar mı esas olmalı? Ticari kar mı? Bizim maliye de uzun süre direndi, haklıdır ve Kamu Gözetim Kurumu da şirketlerin içine kendi muhasebe düzenini kuracak yapılanmaya bırakıyor. Dolayısıyla da ne oldu? Ama şu anda artık onun da sonuna gelmek üzereyiz. Bitiriyorum. Sebebi şu; OECD biliyorsunuz. Bu asgari Kurumlar Vergisi oranı var % 15. Şimdi Bakanlıktan öğrendiğimize göre, bu % 15'in hesabında TFRS esas alınıyor. Bu ne demek? Bu maddeyi koyduğunuz an, artık standartlara göre ticari kar hesabı yükselecek, ana trend olacak, vergi usulü değerlendirme hükümleri olacak ve günün birinde de kaldırılacak. Şöyle denecek, “şu, şu, şu değerlendirme hükümleri hariç, TFRS geçerlidir” diyecek, bu iş bitecek.

Dolayısıyla böyle bir yapıya doğru hazırmıyız. Yerel hiçbir firma bunun altından kalkamaz.

Dolayısıyla da benim söz aldığım nokta şu, sorum da şu, KGK buna hazır mıdır? KGK şirketlerimizi güçlendirmeye, yerel şirketleri temel obje alıp, onların muhasebe sistemlerini, bilgi sistemlerini güçlendirmeye ve bağımsız denetim üzerinde bir ceza sopa mekanizması olmaktan çıkmaya hazır mıdır? Benim sorum bu.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Teşekkürler, sağolun. Evet başka soru sormak isteyen var mı? Buyurun Kamber KAYA bey.

KAMBER KAYA

Teşekkür ederim, güzel toplantı oldu. Ben önce Abdullah beye soru sormak istiyorum. Kamu Gözetim Kurumu 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle kuruldu. Vergi idari para cezalarına Anayasa'nın 73'üncü maddesine göre, değerlendirmesini yapar mısınız? 73'üncü maddeye göre, vergi idari para cezalarının bir dayanağı var mıdır? Acilen bir kanun değişikliği gerekmez mi? Benim size sorum o dur.

Diğer taraftan, muhatap olduğumuz şirketler, bağımsız denetime tabi şirketlerin yaklaşık % 25 – 30’u halen muhasebe bürolarından muhasebelerini yürütüyorlar. Dolayısıyla Kamu Gözetim Kurumu o yetkisini kullanarak önce burada bir değişikliğe gidebilmelidir. Çünkü maddi durum varlık listesi istiyorsunuz, size mizanı veriyor, başka bir şey yok. Şimdi tıkanıp kalıyorsunuz. Sözleşme yaptınız. Dolayısıyla ben bir, iki soru sorarak şey yapmak istiyorum.

Bir tanesi şu, dediniz ya, ben bunun daha olumlu olması gerektiğine inanıyorum. Gittiğimiz denetim firmalarında önce ceza yazmak denetim planında olmamalı. Öncelikle uyarmalı ve bir, iki uyarıdan sonra ceza verilmeli. Siz sordunuz, “cezasızlık var mı” diye. İlk denetimlerde cezasız hiçbir işlem yok. Özellikle gözetim faaliyetlerinde eğer, gözetim değil, yerinde incelemelerde, gözetimde biraz daha şey var

MUSTAFA SEZEN Gözetim o şey,

KAMBER KAYA

Tabii gözetimde biraz daha şey var, doğru. Ama dosya incelemesinde çok katı davranıldığı ve arkadaşımın bahsettiği gibi, o katılık beş firmaya, on firmaya yönlendirmeyi sağlar. Eğer siz bu tabanın genişlemesini istiyorsanız, önce uyarıları yapın, aynı işlemleri yapıyorsa ceza verelim.

Diğer taraftan, siz örnek gösterdiniz, “olmayacak bir çalışma kağıdı” dediniz. Ve TÜRMOB’un yıllar önce yaptığı çalışmayı örnek verdiniz. Çok güzel. Kamu Gözetim Kurumu lütfen birkaç tane örnek dosya hazırlayıp koysun. Biz de ondan faydalanalım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Teşekkür ederim sayın KAYA. Başka var mı burada arkadaşlar, üstada en son vereceğiz. Buyurun.

ERGÜN KAYA

Merhaba, kolay gelsin Ergün KAYA ben, şunu sormak istiyorum.

KGK’nın sorumlu denetçilerin imzalayacağı sözleşme miktarıyla ilgili bir çalışması var mı? Yani sorumlu denetçi ilk dönemde kaç tane rapor yazabilir veya denetim yetkilerinin saati veya çalışma süresiyle ilgili bir takibi var mı? Onu merak etmiştim.

İkincisi, bu bağımsız denetim raporlarının, yani çıkan bu TFRS’ye göre raporların kamuda veya diğer alanlarda daha etkin kullanılmasıyla ilgili bir yönlendirme var mı?

Çünkü mükelleflerin bu raporun nerede kullanılacağına dair bilgileri yok. Buna ihtiyaç da duymuyorlar. KGK'nın böyle bir yönlendirmesi var mı?

Bir üçüncü de, tek düzen hesap planıyla ilgili KGK'nın sitesinde bir çalışma yayınlanmıştı. Ona ilişkin bir süreç devam ediyor mu? Maliye Bakanlığı'yla bir uzlaşma var mı? Veya böyle bir çalışma var mı? Merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ

Biz teşekkür ederiz. Salonda herhalde başka söz isteyen yok. Evet, Musa EROL bey buyurun.

MUSA EROL

Merhabalar efendim, herkese saygılar. Ben bağımsız denetim kökenli Yeminli Mali Müşavirim. 23 sene bağımsız denetim yaptım. Sonra da sınav yoluyla Yeminli Mali Müşavirlik belgemi aldım. Yalnız on yıldır da bir kurumda bağımlı olarak çalışmaktayım. Yani mesleği icra etmemekteyim. Masanın her tarafına iyi kötü belli düzeyde hakimiyetim var.

Şimdi bağımsız denetimin olmazsa olmazlarından biri “kabul prosedörü”dür. Toplantıda bütün konuşmacıları dikkatle dinlemeye gayret ettim. Kabul prosedürlerinde bir denetim firması öncelikle herhangi bir müşteriye teklif vermeden önce kendi kaynaklarını o denetimin üstesinden nicelik ve nitelik itibarıyla kalkıp, kalkamayacağını değerlendirmekle mükelleftir. Ama şimdi bir üst kurum olarak KGK Kurumu da kurulduysa, KGK Kurumu'nun bir ceza müessesesi rolünü daha ikinci plana atıp, birincisi belki bağımsız denetime tabi kurum sayısı nedir? Bunlar hangi sektörlerdendir? Bağımsız denetim yetkisi verdiğimiz kişiler ve kurullar kaç kişidir? Bunların içindeki fiilen aktif çalışanlar kaç kişidir? Yeterli sayıda banka denetimi, sigorta denetimi, özelliikli, nitelikli denetim yapacak kadrolar var mıdır, yok mudur? Eğer kadroyla ilgili baştan öngörölür bir sıkıntı varsa, denetim standartlarına uygun denetim hiçbir kimse beklememelidir. Bir kere birinci süzgeç bu olmalı diye değerlendiriyorum. Bu konuda KGK'nın bir değerlendirmesi var mı? Yani bu konuyu takip ediyor mu? Bunu merak ediyorum.

MUSTAFA SEZEN Banka denetçileri için yeterli denetçi varmıydı? Musa bey,

MUSA EROL

Yok, sırf banka değil, yani bütün sektörler için. bunların içerisinde banka olan, sigorta, nitelikli denetim, çünkü denetim uzmanlık işi, hani mevzuatına hakim olup, olmamak meselesi. Bunları da kapsayacak biçimde denetçi profiliyle denetlenecek kurum

profilleri nicelik ve nitelik itibariyle örtüşüyor mu? Böyle bir sirkülasyon var mı, yok mu? Bir bunu merak ediyorum.

İkinci olarak, hepinizden özür dileyerek şahsi kanaatimi beyan etmek istiyorum. Şu an bağımlı çalışmanın rahatlığıyla belki konuşacağım. Yeminli Mali Müşavirin ihdas edildiği ortam ve amaç, vergi denetimidir. Doğduğu nokta budur. Kamunun denetim yetkisinin çok nitelikli bir özelleştirme hanesidir. Ve bu tamamen yereldir.

Bağımsız denetim ihtiyacı uluslararası ticaretten doğmuştur ve bu uluslararası gereksinimleri içeren bir şeydir. Yani biz yerelle, uluslararasıını örtüştürme misyonunu, burada da büyük firma uluslararası firma, yerel firma diye değil de, hangi firma, hangi denetime yetkinlik sahibidir? Hangisine değildir? Bu objektif gözlükle bakarsak, daha doğru kaliteye yönelik hamleler yapabiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Biz teşekkür ederiz, sağolun. Başka söz almak isteyen? Yok herhalde, salonda da yok. Evet, Mustafa bey sizin dışınızda da başka kimseye soru yok herhalde. Evet pardon buyurun sayın İbrahim AKTAN.

H. İBRAHİM AKTAN

Aslında soru ve katkı olabilir diye düşünüyorum. Özellikle sayın KGK Başkanı ve yardımcısı Mustafa beye çok teşekkür ediyorum. Gerçekten güzel sunumlarınızı, hakikaten arkadaşlarımız da güzel sunumlar yaptılar. Yani bunu da, bu vesileyle iletmış olayım. Bütün konuşmacılar, çok güzel hazırlanmışlar. Zaten herhalde bu işin içinde fiilen arkadaşlarımız. Karşılaştıkları bütün sorunları burada dile getirdiler. Onun için de gayet güzel bir toplantı oldu. Abdullah bey arkadaşımız da SPK'dan gelmiş, avukat olmuş ve sair falan, gayet güzel tespitler, değerlendirmeler yaptı.

Şöyle söyleyeyim, Musa EROL bey YMM Odası'nın temsilcisi olarak söylüyorum ben. Musa EROL arkadaşımızın konuşması gayet güzel. Fakat Yeminli Mali Müşavirler 3568 Sayılı Kanunla “denetçi” olarak sayılmışlar. 2'nci maddede “denetim, tahlil, raporlama yapar” deniliyor. O bahsedilen şey, 12'nci madde. Yeminli Mali Müşavirin burada olmaması gibi bir tespit doğru değil. Musa EROL arkadaşımıza bunu söyleyeyim, o özellikle çok önemli bana göre.

Ve arkadaşlarımız, Şenol arkadaşımız, bir arkadaşımız daha vardı, çok güzel tespitler yaptılar, aynen katılıyorum. Hiçbir katkı, hiçbir ilave söylemiyorum, çünkü son derece yerinde tespitler yaptı.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Hislerine tercüman oldu yani.

H. İBRAHİM AKTAN

Hislerimize tercüman oldu, aynen öyle. Aslında denetimde, denetçi arkadaşlarımız şimdi geliyor tabii, sayın Başkan Mustafa bey de söyledi. Ama öyle bir şey ki, ucu açık bir şey. Burada ben bakıyorum, Ercan İsmail ÜNAL bey de bunu söyledi aslında, denetçi yargısı geri kaldı ama, denetçi yargısı diye bir şey yok. Ben böyle düşünüyorum denetçi olarak. Diyorum ki “bak işte durum bu”, açıklıyorum da, örneğin diyelim ki, “normal denetimler her şeyi tamam sorun yok”, diyor ki, “siz buna güzel olumlu görüş vermeniz gerekiyor”. Diyor ki denetçiye, “olumlu görüş, olumsuz görüş vermedik zaten, şu konudan dolayı da şerh koyduk” diyor. Yani dip notlarda yok. Niye? Çünkü bu firma konkordato sürecinde olumlu sonuçlanırsa problem yok. Olumsuz sonuçlanırsa bu şirketin sürekliliği yok. Dolayısıyla burada görüş, şerh olarak şu konulabilir. Yani “denetçinin kendi yargısı”.

Denetçi arkadaşlarda şunu görüyorum; “denetçi yargısı yok”, denetçi yargısının olmadığı bir şey olabilir mi? O zaman robotlaşır bu şey. Makineye korsunuz, olursa, olur falan. Dolayısıyla “denetçi yargısı” çok önemli diye düşünüyorum.

Denetim raporlamada, aslında iki tane konumuz var. Birisi “raporlama standartları”, birisi de “denetim standartları”. Mustafa bey siz söylediniz ya hani aslında, gerek UFRS, gerekse BOBİ diyoruz ya TFRS yukarısı. Denetim standartlarında sizin de söylediğiniz gibi geliyor bana, hani biraz hafifleştik ama, çok hafif değil. Denetim standartlarında TFRS’de ne yapıyorsanız, aynısıdır, dolayısıyla orada bir yorum yapma maalesef imkanımız falan yok. Dolayısıyla da her türlü denetimde, denetçi yargısını gözardı eder isek eğer, ceza almayacak bir tane denetçi yoktur. Mümkün değil. Bilmem kaç sayfa denetim standardı var. Cümle bitiyor, bir cümle başlıyor. Dolayısıyla orada da öyle bir sorun görüyoruz.

Mesela raporlamada “kalıntı değer” diyoruz değil mi? Şimdi bizim Türkiye’de normalde kalıntı değerlerden dolayı da tespitlerimiz var biliyorsunuz. Kamu Gözetim Kurumunun tespitleri var.

MUSTAFA SEZEN Son sayfada açıklama vardı. Tolere ediyoruz.

H. İBRAHİM AKTAN

Belki benim yanlışım, onu düzeltmek istiyorum. Çok araştırdım, sordum falan. Kalıntı değer sistemini, eğer bu tür bizim raporlar durdururlarsa, hiçbir maddi duran varlığa biz artık amortisman ayıramayız. Okuyunuz standardı diyor ki, “aldın evrağı tamam, bunun kalıntı değeri ne olur, tahmin et” diyor. Atıyorum, 1 milyon liralık bir araba almışım, öyle kabul ediyorlar, bir milyon lira, diyor ki, “bunun kalıntı değerini şey yap”, “ne kadar” “dört, beş sene sonra satacağız”, ben bunun kalıntı değerinin beş milyon olduğunu biliyorum Türkiye’de. Diyor ki “sen bunun değerini düş, ondan sonra

kalana amortisman ayır", diyorum ki "yok ki, sıfır". Bu sefer geri geliyorum biliyor musunuz? Eğer ayırmazsam ona amortisman , amortisman denilen şey nedir? Hep ayırıyoruz ya, bir sefer de harcamamı, gider yazacağımı üç, beş senede yazdırıyorsun falan. Eğer bu kalıntı değeri biz böyle yorumluyorsak arkadaş, o mali tablolar da yanlış. Raporlama yanlış, çünkü benden çıkmış 1 milyon lira, gider yazmadım doğrudan, 1 kuruştan amortisman ayırıyorum, bu eleştiri konusu yapılıyor, böyle şey olur mu? Kalıntı değeri yaparsam eğer, bir makine, on sene önce aldığınız makine kaç lira ise, 100 bin liradır değil mi? O makine bugün 10 milyondur. Bu mantıkla amortisman ayırmak, ama makineyi üretimde kullanıyorum. Ürettiğim malın maliyetini bulamıyorum, yanlış bu mantıkla. Dolayısıyla bunun da dikkate alınması lazım.

Bir diğer husus benim sorum olacak, denetim standartlarının birebir çeviri diyorsun, doğru. Ama zannediyorum Kamu Gözetim Kurumuna ve ilgili kurumlara, dünya çapında söylüyorum. Onların da takdir hakkının olması lazım gibi geliyor. Yani İngiltere'deki bir şeyi birebir yüzde yüz burada uygulayamazsınız yani denetim standartlarında. Sanki orada bir takdir hakkı olur gibi Kamu Gözetim Kurumunun. "tamam", ama öyle yoksa Kamu Gözetim Kurumunun da o zaman bir anlamı yok ki. Mesela bütün her şeye "olur" diyor, olmuyor ki yani, sanki buradaki Türkiye, İngiltere değil. İşte Amerika değil. Avrupa değil.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Üstadım bir toparlarsak iyi olur.

H. İBRAHİM AKTAN

Toparlayacağım. Vallahi aslında o kadar çok ki, sorun çok aslında, görüşeceğiz, Yönetim Kuruluyla konuşacağız. Burada anlatırız merak etmeyin.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ Zaten arkadaşlar hislerine tercüman oldu galiba üstat yani.

H İBRAHİM AKTAN

Son derece verimli bir toplantı oldu. Çok yararlandık hakikaten. Çok teşekkür ediyorum. Kamu Gözetim Kurumu Başkanı'na, sayın Başkan Yardımcımıza, herkese çok teşekkürler.

Saygılarımla.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Teşekkürler sayın üstadım, sağolun. Başka yok herhalde, buyurun Mustafa bey söz sizde.

MUSTAFA SEZEN

Arkadaşımızın sorusundan başlayalım. Açılıştta söylemiştim, denetimin kalitesi, denetime tabi firmalardan başlıyor aslında evet. Oraya da dokunmak lazım. Yetki alındı. O şirketlerin muhasebe birimleri, o şirketlerin denetim komiteleriyle ya da yoksa da ilgili birimleriyle irtibata geçecek, aktif olarak orayla ilgilendik. Zaten biz kanunda değişikliğe giderken bir daire de oydu aslında. O kısıtlanınca, o kurulamadı. Buna biz katılıyoruz. Üstadımın da sık sık vurguladığı bir şey. İşe oradan başlamak lazım. Ona katılıyorum kesinlikle. Yani hani denetçi tutup kıdem tazminatı hesaplıyor, halbuki hesaplanmış denetlenmesi lazım. Hani doktorun maaşı gerçekten 10 bin lira mı diye bakmaktansa, şeylere bakıyor.

Bu konuda şu an Risk Analizi Dairesinin çalışmaları var. Belli firmalara ulaşıyor. Bu bizim yakın vadeli planlarımız arasında var. İnşallah belki bir operasyon değişiklikle, yani sizlerin de elini rahatlatacak, daha kaliteli finansal tabloların, şirketlerin elinize ulaştığı bir yapı olacak. Bu konuda imkanlar ölçüsünde gerekli çabaları gösteriyoruz. Dediğim gibi, fiilen adım attık, ama sayı 2'ye düşünce, sürdürülebilirlik gözardı edilebilecek bir konu değil.

Diğerinde de dediğim gibi, hem bize, hem size, hem mükellefe doğrudan fayda sağlayacak alanlar var. Bizim idari yapılanmamızda başka şeyler de var, dediğiniz insan kaynakları, idari ayrı, onları geçtik, yani direkt piyasaya dönük şeyler. Katılıyoruz, imkanlar ölçüsünde yapacağız. Bizce de kalite oradan başlar. Buna benzer bir soru daha vardı. Yani hani firmanın muhasebesi dışarıda, daha mizan muavin veremiyor bize. Haklısınız, yani elimizden geleni yapmaya çalışacağız. Yapmaya da çalışıyoruz.

O zaman şöyle, sıradan şey yapayım, baştan gireyim. Dediğim gibi, incelemelerde ceza kesmiyoruz. İlk elde onu demedik zaten, gözetimler de yapmıyoruz. İncelemelerde zaten 5'inci yıl gitmişiz, hani orada oluyor da, yine bir tık aşağısı oluyor.

Emsal beyin şeyinde not almıştım. Biz yani eleştirileri anlayamıyoruz. Kurul kararında hep şu şekilde ifade kullanmaya özen gösteriyoruz. Stokların sayılmaması nedeniyle BDS 500'e 5'tir, 330'a atıf. Aslında biz önce fiili açık anlaşılabilir bir şekilde yazıp, sonra onun mevzuatına yer vererek. Raporda da ifade daha karmaşık, yani bu sekiz sayfa yazılıyor ama, biz diyoruz ki, "bize hani yeterince basit anlatamıyorsak, anlamamışsındır" demektir. Kurul kararlarında buna dikkat ediyoruz, "şu fiili yapmadığın için", zaten standart diyor ki "yeterli uygun kanıt elde etmemiştir". Ama o fiili mümkün olduğu kadar kurul kararları tek tip, açık, anlaşılabilir yazmaya çalışıyoruz ve bu formatta oluyor. İç kontrolle ilgili, yani iç kontrol anlaşılabilmesi nedeniyle, fiiliyle ilgili yönetim sorgulanmaması nedeniyle, yine daha açık olmaya çalışırız. Yoksa standardı okuduğumuzda, evet demek ki anlaşılıyor. Ücret tarifesiyile ilgili üç, dört soru var. Onu en sona bırakacağım.

Stok affı demiştiniz, hani “ben gittim, sene başında yoktu, Haziran ayında ne tesadüf ki hükümet kanun çıkaracak, 40 milyon stok girdim”. Muhasebede tek hesapta hile olmaz değil mi? En az iki hesapta hile olur. Hadi sayarken göstermedi. Bu stoku kimden aldı? Parasını nasıl ödedi? Onun sistemi niye? Yani takip etmede, aslında hepimiz biliyoruz ki, o şişirilmiş satılan malın maliyetinin yansımasıdır. Hepimiz aslında meslek mensubuyuz. Bunun ne olduğunu biliyoruz. Bu, budur net bir şekilde. Hadi diyelim ki, haberiniz yoktu, söylemedi. Ne kadar? Bugün 10 milyon, 200 milyonluk stok affından bulunan şeyi gördüm yani, 200 milyon. Parayı nasıl ödedin? O zaman senin, sistem altüst. Ben de meslek mensubuyum. Şöyle söyleyeyim, bununla ilgili işin ne olduğunu hepimiz gayet iyi biliyoruz. Bir denetçi şunu demişti, “kasaya aslında 10 milyon sokmuş, sonra çıkarmış, ben o paranın nereden geldiğini, nereye gittiğini görmedim, bununla ilgili şerh koyuyorum”, sınırlamış görüşünü, bravo. Bazıları var, ters kayıtlarla düzelttiriyor, “bu stok girmedi” diyor, “böyle bir stok yok” diyor. O zaman işte Abdullah beyin dediği BDS 250 var, “diğer mevzuat”. O zaman “denetçi kamu elemanısın, bunu BDK’ya bildiriver”. Eğer biz bunu görürsek, bunu bildiririz. Çünkü bu stokmuş meğer. Maliye Bakanlığı “olmayan stoku yaz” demiyor ki, “var, fakat kayıtlarında yoksa yaz”.

İşte bu konuda denetçinin işi zor açıkçası.. Bunu haklara atanı da gördüm ben. Bu konuya girmeyeceğim. Ama bunun ne olduğunu biliyoruz. Bu konuda yapacak bir şey yok.

SMMM, YMM ortak şirket kuruyor. Evet, bu tamamen 3568 Sayılı Kanunla ilgili bir şey, bizle hiç alakası yok. Biz SMMM, YMM ayrımı yapmaksızın, hani o SMMM, YMM unvanı koydurtmayan bir değıliz, 3568. Hani stajyerin stajının sayılmaması konusunda bizim müdahil olabileceğimiz taraf olduğumuz bir yasa değıil. Biz o konuda nötrüz, hiçbir şeyimiz yok.

Süreçleri için sigortacılar koyduk ilave yedi saat. Bir de halka açık şirketlere koyduk. Bankalara da koyduk. Şimdi halka açık şirketin, diğıer reel şirketlerden tek farkı, halka açık olması. Yani sigortacılık spesifik bir alan. Orada teknik karşılıklar var. Matematik karşılıklar var. Aktüeller çalıştırılması lazım. Yani muhasebe sistemi farklı. O yüzden ama, bir inşaat şirketi halka açık muhasebesi aynı, yani bağımsız denetim açısından. Öteki halka açık değıil, aynı. Ayrı bir halka açık değıil, öteki açık, ama aynı yani, o yüzden ilave bir şey koymadık. Zaten hani SPK’nın ilave düzenlemeleri var.

KGK uzmanı, bizim bu denetime tabi işletmelere dokunma şeklimiz, KGK uzmanı gibi burada denetim şeklinde yapması gibi değıil. Yani onlara rehberlik, eğitim, yönlendirme şeklinde.

İsmail bey, tek düzen hesap planı vergiye göre değıil, gayet de güzeldir aslında. Birçok şeye de uygundur.

Ben bir şey daha hatırlıyorum hoca dedi ki “biz bunu yazarken değerlendirme sütunlarını boş bıraktık, TFRS’lere göre doldurulsun diye boş bıraktık”. Yani hani stok değer karşılığı diye bir hesap var. Orada vergi usul kanununa atıf yapmaz. Ben de tek düzenin, ben de birçok yönden çok iyi olduğunu düşünüyorum. Orada bir çok hesap var. Yani rehabilite edilse bayağı da iş görür. Yani orada “sana yardım etme” demiyor ki, “kıdemini de ayır, değer düşüklüğünü de ayır”. Bir tek şeyi nasıl olduğunu anlamadım. Sonradan 14, 15, 16, 17 Tebliğ çıktı. Şu reeskont konusuna şey yapamadım. Hani orada niye alacak kredili borç senetlerinde diğerlerinde yok, o da olsaydı keşke. Ama onun dışında tek düzen bayağı kullanışlı hale gelir.

Denetlenen finansal tabloları kim düzenler? Maalesef denetimciler düzenliyor. Şimdi bir finansal tablo formatında, yani şunu biliyoruz ki, işlerimizin ekseriyeti yasal mizanları alıp, excel çevrimleriyle ilerliyor. Bizim etik hükümlerde, yani hani bir kendi kendine denetleme riski var ya, mali müşavirler bu yüzden defterini tuttuğunun denetçisi olamazsın, ama burada öyle bir şey yok. Bu hükümlerde şunu diyor, “sizler finansal tabloyu çevirmeniz kendi kendinizi denetleme riski doğurmaz, çünkü dönüşüm yapıyorsunuz, kayıt atmıyorsunuz ve bu bir finansal raporlama çerçevesinin bir diğerine dönüşümü de kendi kendine denetleme yetkisini doğurmaz” etik hükümlerde. Biz de o yüzden bunu kabul ediyoruz. Dönüşümünü yapmanızı kabul ediyoruz, zaten başka çaremiz yok açıkçası.

TFRS’lerin yerine BOBİ, ben ihtiyacı olmayan birinin açıkçası BOBİ FRS uygulamasını doğru buluyorum. Yani o da uluslararası geçerliliği vardır. Eğer halka açık değilseniz, banka değilseniz BOBİ FRS uluslararası geçerliliği olan, dünyanın her yerinde geçerliliği olan bir finansal raporlama çerçevesidir. Kıdem tazminatlarında büyük kolaylık var. Özellikle konsolidasyon yok, niye TFRS’yle yoruyorsunuz ki kendinizi? Hani BOBİ FRS yerli yapım, öteki Avrupalı yapım, ikisinde de kalite farkı yok. O yüzden ben de kesinlikle katılıyorum. Bu ikisi dışında “biz hepsini TFRS’yle yapıyoruz”, niye yapıyorsunuz ki? Gerek yok, daha kolayı var. Yalan yanlış TFRS yapmaktansa, düzgün BOBİ yap.

H. İBRAHİM AKTAN

Katılıyoruz yani, sorun şu; biri diyor ki “ben TFRS yaparım” falan, fark etmez ama, öteki adam ben falanım, ben filanım diyor. Evet, neyse.

MUSTAFA SEZEN

İdari para cezası uygulanırken, finansal tablonun yanıltıcı olması durumu esas alınsın. Eğer biz finansal tabloda, bunu her zaman yakalamak mümkün olmuyor maalesef. Hani “denetlememiş, denetleseydi şu olacaktı” hikayesi gelmiyor bize. Ve dolayısıyla öyle bir şey geldiğinde özel ihtimam gösteriliyor. Ama hani onun dışında, bilemeyiz ki

doğru mu, yanlış mı? Kanıt toplanmamış yani, o yüzden yapacak bir şey yok. Ama kasıt varsa, bu ispatlanabiliyorsa, o zaman tabii o bir tık daha fazla oluyor.

Örnek çalışma kağıtları, ben şimdi TÜRMOB'unkini şundan dolayı, bizim bu konuda çalışma yapmamız gerekir mi? Evet, katılıyorum, gerekir. Değil mi üstat yapalım, sunalım. Bizde bir kurul üyesi, ayrılalı çok yıl oldu sekiz, dokuz yıl olmuştur. Bir makale yazmış, müşteri kabul koymuştu oraya. 6'ya1 dört tane yıldız atmış, bu her durumu kapsamaz. Sonuçta denetimin durumuna göre belirlenir. Tek işletmenin stoku var. Tek işletmenin kasası var. Tüm senaryoyu içine alan bir firmam var. Orada işte yine savunmaların bir tanesinde "kurul üyesinin yazdığı formu kullandım, onu da kabul etmediniz, daha ne yapayım" falan, modunda şeyler geliyordu bize. Biz bu çalışmayı yaparız. Altına, üstüne, sağlı, sollu ekleriz. Bu her durumu kapsamaz. Aslolan riske uygun karşılığı vermektir. Birinin kasasıyla ilgili, döngüsü çok basittir, stabildir. Gerekli kontroller var ve etkindir. Onun sorusu farklı, diğerinin ki farklı, yani böyle bir şey de duymuyor değiliz. Çünkü bu işinde aramızda profesyonelleri var. Hani illa da bize bir şey gelecek, "kasa denetimi"yle bakiye denetimi de almayanlar var. Oysa ki biz hacmi denetleriz. Yıl içindeki işlemler, olağan dışı giriş, çıkışlar, beklenti ötesi, negatif bakiyeler falan. Yani kasa için bile, belki otuz soru var. Böyle bir çalışmamız da var. Belli şerhleri koyarak yapabiliriz, hazırlığımız var.

Evet, Dr. Abdullah YAVAŞ, biz bu standartları birebir böyle kutsal kitap çevrisi şeklinde, yani üyelikle ilgili öyle yapıyoruz. Son birkaç standarda "T paragrafı" ekliyoruz. BDSS 705/12 uluslararası, 12 T'de Türkiye versiyonu. Bunu yapıyoruz, ama çok kısıtlı bence mercek alanımız var. Yani siz bugün bağımsız denetim belgenizle yazdığınız rapor, dünyanın her yerinde geçerlidir. Götürüp Deutsche Bank'a veririz. Aynı şeyi alıyoruz. Ama orayı bozduğunuz zaman, koparız.

Abdullah hocama katılıyorum. Bunları tavsiye ettiğinde, ama bizdeki standartların tamamını Resmi Gazetede yayınlanmış tebliğdir. O yönüyle mevzuattır. O yönüyle biz BDS 200'ün bilmem ne A paragrafına uymadım dersiniz kaybedersiniz. Çünkü onlar tebliğe uygundur, yasal mevzuattır. Her ne kadar orijinal olmasa da, bizdeki karşılığı yasalıdır.

Etki analizini bu anlamda uluslararası muadeletten kopmama adına yapamıyoruz. Denetleme şeklini görmeden, denetçiye dövmek doğru mu? Biz bunu şeye benzetiyorduk. Sağlık Bakanlığı müfettişi gibi düşünün. Biz hastayı görmemiştik, doktorun bize sunduğu laboratuvar kağıtlarına bakarak hasta hakkında fikir veriyoruz. Gidip görsek işletmeyi, bence şu, denetimle ilgili lehine mi olur, aleyhine mi olur, bunu da tartışmak lazım. Doğru olur.

Evet, şimdi ücret tarifesine geleyim en son. Biraz da uzadığı için ücret tarifi konusuyla bitireyim müsaadenizle. Şöyle; bizde on yılın verisi var. Hepinizin yazdığı bütün finansal tabloların işletmenin büyüklüğü var. Kaç paraya alındığı var. Her veri var. Bununla ilgili her türlü analizleri de yaptık. Çalışmalar yaptık.

Birincisi şu; Bu alışmalar bizde var. Eğer dışarıdan bir şey duyuyorsanız, “ben biliyorum şöyle yapacaklar”, böyle bir şey yok. Yani spekülasyonlara aldırmayın. Bir sorumlu için kaç tane imza var, kapasite falan, işte “biz bilmiyoruz KGK’ya yansımaları”.

Onu net söyleyeyim. böyle bir çalışma yapılıyor. Kapsamlı yapılıyor. Etki analizlerini yapıyoruz. Etki analizini hem de bayağı yaptık.

Biz bugüne kadarki mevzuat çalışmalarınızda işte interaktif konuyu görüş bildirim. Bu tüm sektörü ilgilendiriyor. Dolayısıyla çalışmalarında kapsamlı bir şekilde ve istişare ile çalıştaylarla yürütüyoruz. Bunun dediğim gibi, etki analizlerini denetçiye, denetim kuruluşuna, işin kalitesine, hatta KGK’nın alacağı aksiyonlara, yani adam denetim yapmış 20 bin liraya, bir şey yapmamış. Aynı kişi 200 bin liraya denetim yapmış, bir şey yapmamış. Bu arada KGK acımasız mı? Uzmanın her yazdığı çıkıyor mu? O da aklıma geldi şimdi. Uzman arkadaşlarımız elli, elli yazar. Kurul işte o hep düşürüyor aşağı. Yani uzmanın dediği olmuyor. Uzmanın dediğinin hep aşağısı oluyor. Bir kere, bir defa, belki bin defa rapor yazıyor, yukarısı oldu mu, işte kaybettik. Evet, o da hukuktan dolayı.

KGK karar mekanizmamız, hep böyle aşağıda tutar şeyleri. Ücretle ilgili de, tüm sektörün bir araya geleceği, yani dediğim gibi, bu kez biz de vites yükselteceğiz illaki. Ama alışma var. Biz konuya ilişkin enine boyuna analizler yaptık. yapacağız inşallah. Epey de oldu, dört saat.

Üstadım teşekkür ederim, sağolun.

BAşKAN BAYRAM TURANÇİFTÇİ

Çok teşekkürler. Başkanımızın sanıyorum söyleyeceği var. Buyurun sayın Başkanım.

Dr. Hasan ÖZÇELİK

Ben sayın Başkan’a, siz Divan Başkanı’na, tüm katılımcılara, hatta büyük sabırla bizi izleyen, bu saate kadar hala 300 kişi var, çok toplantıya katılıyoruz, ben böyle katılanın uzun süre sabredemiyor kimisi, kendilerine teşekkür ediyorum.

Çok da verimli olduğunu düşünüyorum açıkçası. Aslında şöyle düşünmüştük. Önce kalan bir şey oldu mu problem yok. Biz eğiticilerle toplantı planlıyorduk. Bunun ilk toplantısını burada yapmış olduk. Bu anlamda düşünen, katılan herkese teşekkür ediyorum. Çok iyi bir toplantı olduğunu düşünüyorum. Buradan hepimize teşekkür ediyorum.

Şunu ben çok kısaca söyleyeyim, kuruma geldiğimde bir çalışma yaptık. Kamu Gözetim Kurumu nedir? Süreçleri, fonksiyonları. nelerdir? Sağolun, taleplerini güzel izah ettiler.

Ama sonuçta şu: Biz gerçekten yaptırım olarak olaya bakmıyoruz. Amacımız ne? Uluslararası finansal raporlama uygulamalarıyla uyumlu, gerçeğe ve ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir finansal, finansal olmayan bizlerin zamanında sunulması sağlamak, piyasaların gereksinimi olan güveni pekiştirmek ve birliği desteklemektir.

Bunun sonucu ne olacak? Asla yaptırım uygulamak değil. Ama iyileştirmek, kaliteyi artırmak. Şirketlerin kuruluş sayısını artırmak. Bunun sonucunda kurumsallaşmış, katma değeri yüksek, küresel rekabet gücü olan, yerli ve yabancı finansmana erişebilen, çevre ve sosyal iletişim konularında halkı bilgilendiren güçlü işletmeler, arkadaki arkadaşım da söyledi. Bizim hepimizin paydası şirketler. Onlar var olduğu sürece biz varız, yoksa yokuz.

Güçlü ekonomi Türkiye, sonuç itibariyle bu bağlamda, biz bu toplantıda, buna benzer toplantılardaki yapıcı önerileri, eleştirileri, iyileştirmeye açık alanlarımızı düzeltmek için bir fırsat olarak değerlendiriyoruz. Bununla alakalı mevzuatsa mevzuat, projeyse proje, standart konusunda, çalışma konusunda hemfikiriz. Mevzuat değişiklikleri, standartların uyumlaştırılması ve projeler. Hangi gruba giriyorsa önerileriniz, bu grup içinde değerlendirilecektir. Ve bunlar deklare edilip uygulanmaya yansıtacaktır, inşallah.

Sorunlarımız, sizin sorunlarınız, bizim sorunlarımız, bizim ortak sorunlarımız, ama çözümleri birlikte yapacağız. Sizler bizlerin, bizler sizlerin çözüm ortaklarıyız. Karşılıklı olarak bu konunun, sektörü, ülkeyi, özellikle şirketleri daha iyi hale getirmektir.

Ben tekrar tüm katılımcılara can-ı gönülden çok teşekkür ediyorum. Hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN BAYRAM TURANÇIFTÇİ

Ben de iştirak eden tüm üyelerimize teşekkür ediyorum. Kısaca soru sormak demiyorum da, sadece düzeltme yapmak anlamında önerisi olan varsa, yoksa toplantıyı kapatıyorum.

Şimdi plaket törenimiz var. Plaket törenimizden sonra iyi akşamlar diyoruz herkese. Bizleri ekranları başında izleyen, dinleyen üyelerimize selamlar, saygılar. Bir başka toplantıda görüşmek üzere tekrar iyi akşamlar diliyorum. Sağolun, varolun.